

Orjemo ledino, zato ne bo šlo vse gladko

Torek 10. septembra je dan, ki bo ostal v analih, ne le sozda MERCATOR-KIT; ampak tudi v analih Jugoslavije. Ali ga bo kdaj kdo omenjal ali ne, je še preuranjeno govoriti, vsekakor pa bo to datum, ki bo pomenil prelomnico v odnosih potrošnik - trgovina. Na ta dan je bil namreč prvi zbor potrošnikov pri trgovski delovni organizaciji, prvi v državi, in trgovska organizacija je bil naš sozod.

Zbralo se je več kot štirideset predstavnikov potrošnikov (moralo bi jih priti 48, a so bili nekateri zadržani), predstavniki sozoda, prišel pa je tudi Roman Albreht, član CK ZKS in predsednik Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, s

strokovnim sodelavcem Sveta, dr. Svetozarjem Poličem. Prišli so novinarji Dela, Tanjuga, RTV, Dnevnika... Skratka vsi, ki smo jih povabili.

»V praksi poznamo potrošniške svete v krajevni skupnosti, a to je le ena od oblik organizi-

ranja potrošnikov, ki jo omogočata Zakon o združenem delu, pa tudi Zakon o blagovnem prometu. Druga oblika je gospodarska organizacija potrošnikov, kot je, denimo, današnji zbor, ki zaradi direktnega uresničevanja neposrednih interesov v preskrbi temelji na načelih samoupravnega interesnega in ekonomskega združevanja. Torej gre za dve popolnoma različni obliki organizacij potrošnikov. Prva je družbena, druga interesno gospodarska. Ne gre za alternativni možnosti organiziranja, pač pa za organizirnost, ki se dopolnjuje. Vsaka od obeh organizacij ima poseben položaj v družbeni aktivnosti potrošnikov, kot tudi natančno opredeljeno funkcijo ter delovanje.« je v uvodnem govoru na zboru poudaril Vukadin Nedeljkić, sekretar PO SOZD MERCATOR-KIT.

Naloge potrošniškega sveta pri sozdu, ki ga je zbor potrošnikov izvolil, so opredeljene v Samoupravnem sporazumu o sodelovanju s potrošniki. Potrošniški svet na eni in SOZD MERCATOR-KIT na drugi strani bosta skušala na podlagi tega sporazuma dolgoročno urediti usklajevanje medsebojnih odnosov. Predvsem bosta skrbela za skladno in kakovostno preskrbo, informiranje potrošnikov, za razvoj in modernizacijo trgovine, zagotovitev potrebnih rezerv, ter znižanje stroškov in s tem tudi znižanje cen. Skuša-

- Oprostite, a bodo markice veljale neomejeno? Na primer, da jih potrebno število zberem v petih letih?

Delavski svet sozda

Andrej Dvoršak

Tudi urejen videz izpričuje kakovost

Prvo jesensko zasedanje delavskega sveta sozda, ki je bilo 12. septembra, je bilo združeno s seminarjem za delegate oziroma njihove namestnike, člane izvršilnega odbora in delavske kontrole ter predsednike komisij na ravni sozoda. Zanje je center za obveščanje sozod pripravil poseben informativno izobraževalni program, na katerem so strokovni delavci Delovne skupnosti sozoda spregovorili o organiziranosti, vlogi in težavah sozoda, pa tudi o strokovnih temah, ki jih morajo poznati samoupravljavci, zlasti člani delavskih svetov in njegovih organov.

Sicer pa je bilo na dnevnem redu delavskega sveta kar več zelo pomembnih točk, od analize poslovnih rezultatov v prvem polletju do sprejemanja pravilnika o nagradah SOZD MERCATOR-KIT in pravilnika o celotni podobi sozoda.

O poslovnih rezultatih sozoda je spregovoril vodja plansko analitske službe Merator-Interne banke, Marko Žagar, ki je bil hkrati tudi uvodničar k predlogu samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD MERCATOR-KIT za obdobje 1986 do 1990.

Brez razprave o rezultatih

Tovariš Žagar je delegate podrobno seznanil z našimi poslovnimi rezultati in jih opozoril na posamezne kazalce učinkovitosti gospodarjenja, s katerimi ne bi smeli biti povsem zadovoljni. Kljub izčrpni uvodni informaciji, pa razprave med delegati ni bilo, ravno nasprotno, kakor na seji poslovnega sveta, kjer je bila prav o rezultatih poslovanja razprava najbolj tehtna in burna.

Tudi na samoupravni sporazumu o temeljnih plana ni bilo kaj dosti pripomb. Le delovne organizacije Mercator-Hoteli gostinstvo je dala amandma na 54. člen sporazuma, ki je bil tudi sprejet. Gre za to, da naj ne

bi v akt, ki bo veljal pet let, vnašali konkretnih števil, saj se pogoji gospodarjenja spreminjajo iz leta v leto: konkretne številke bi vpisovali v letne planske dokumente.

Delovna skupnost po planu

Marko Glažar je nato delegate seznanil z delom Delovne skupnosti SOZD v prvem polletju. Opozoril je, da smo na začetku leta pri sprejemanju plana bili pred mnogimi neznankami, saj je to prvo leto poslovanja v novem sozdu. Kljub vsemu pa večjih odstopanj od plana ni bilo, kar kaže, da smo realno planirali in da bo Delovna skupnost tudi do konca leta slovala v okviru načrtanega plana.

Živahnejša razprava je bila pred sprejemom pravilnika o nagradah sozoda MERCATOR-KIT. Delegatom ga je podrobneje predstavil Zvonimir Taljat, sodelavec v pravni službi sozoda. Delegati so se predvsem zadržali pri samem naslovu pravilnika, saj so menili, da bi morali imenovati pravilnik kot pravilnik o nagradah in priznanjih. Vendar pa je prevladovalo mnenje, da je že sama nagrada obenem tudi moralno priznanje, saj bo delavec poleg denarja prejel še posebno listino z obrazložitvijo, zakaj je nagrado prejel.

Delavski svet je nato pravilnik skupaj z dopolnitvami sprejel in že prihodnje leto bo podelil prvih deset nagrad sozoda.

Mercator-Nanos - odločen...

Enako kot na poslovodnem svetu se je precej živahna razprava vnela tudi o pravilniku o celotni podobi sozoda, ki je, kot je poudaril vodja studia za ekonomsko propagando, Anton Kočever, le realizacija posameznih členov Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD MERCATOR-KIT.

Delegatka M-Nanosa je v imenu svoje organizacije predlagala, naj se odloži sprejem tega pravilnika. Menila je, da je premalo pretehtan ter da ni v skladu z že tradicionalnim izpisovanjem firme Nanos. Poudarila je, da M-Nanos svoje zunanje podobe, zaradi tradicije, ki jo ima, ne namerava menjati! Vprašala se je, zakaj ne bi dopuščali različnosti tudi pri trgovinskih organizacijah, kot to denimo dovoljujemo pri gostinskiskih.

Odgovorila sta ji Zvonimir Taljat in Anton Kočever, ki sta poudarila, da mora biti zunanja podoba tozda v okviru podobe zjroma firme delovne organizacije in sozoda, kot to določa 5. člen o združitvi v sozod. Zadeva je s pravnega vidika povsem jasna, v nastajanju predloga pravilnika o celotni podobi pa so v največji možni meri bile upoštevane pripombe posameznih članic.

Predsednica delavskega sveta je zato menila, da je bil pravilnik dovolj temeljito obravna-

Glasilo je namenjeno na naslov:

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXII

Ljubljana, september 1985

št. 9

la bosta najti skupen ekonomski interes v blagovnem prometu na osnovi združevanja dela in sredstev ter s tem v zvezi delež potrošnikov na prihodku.

Skupni ekonomski interes bo dosežen z namenskim združevanjem oziroma angažiranjem sredstev potrošnikov, kot na primer z varčevanjem pri trgovski organizaciji v sestavi sozoda, z nakupi nad določeno minimalno vrednostjo, z nakupi obveznic ter zagotovitvijo raznih oblik kvalitete in trajne tržne

oskrbe s strani trgovskih organizacij.

Možnost vpliva na investicije

Potrošniki bodo zato imeli možnost in pravico obravnavati tudi investicijski plan našega sistema, kar obenem pomeni, da ne bodo brez vpliva na širjenje zmogljivosti za preskrbo občanov. Kajpak bodo imeli še mnogo drugih nalog, katerih

Nadaljevanje na 2. strani

Tehten prispevek je v razpravi dal tudi delegat Franc Smolej iz M-KZ Stična, ki je s preprostimi besedami povedal, da bi morali gradivo za seje napisati tako, da jih bo razumel vsak delavec, tudi manj »samoupravno« in »ekonomsko« podkovani ter naj bi uvodničarji spregovorili v človeku razumljivih besedah, kot je to storil Vukadin Nedeljkić.

van in da z njegovim sprejemom ne bi bilo smotno zavlačevati.

V razpravo se je vključil še predsednik PO sozoda, Miran Goslar, ki se je strinjal, da bo prilagajanje enotni podobi za mnoge organizacije zelo radikalen poseg. S pravilnikom bomo raznolikost, ki sedaj vlada med članicami sozoda, spravili na skupen imenovalec. Pri tem se moramo zavedati, da je zunanja podoba sozoda, se pravi vsake članice v njem, eden od sedmih temeljnih stebrov sozoda in da je ta podoba izredno pomembna tudi za poslovni uspeh sleherne organizacije, zato odstopanja od pravilnika ne more biti. Pripomba M-Nanosa, da se sozod nima kaj vtikati v označevanje tozdogov in delovnih organizacij, je neprimerne in neosnovane. Smo ena organizacija, ki povezuje vse delovne organizacije in tozde, zato je tudi označevanje firme naša skupna zadeva. Vskogar od nas mora skrbeti, kako se drugi med nami predstavlja, je poudaril Miran Goslar.

Ker bo prilagajanje za posa-

mezne organizacije tudi velika finančna obremenitev, je dogovorjeno, da je prehodni rok dve leti.

Delegati delavskega sveta so nato glasovali o pravilniku in ga z enim vzdruženim glasom (nihče ni bil proti), sprejeli. Določili so tudi komisijo za spremljanje in izvajanje tega pravilnika. Člani komisije so Janez Gorše iz M-KZ Ribnica, Peter Škerlavaj iz tozda Investa, Mateja Repovž iz M-Ljubljanskih mlekarn, Sergej Paternost iz M-Nanosa in Anton Kočever in iz studia za ekonomsko propagando.

Več denarja za šport

Predsednik KORŠ (koordinacijski odbor za rekreacijo in šport), Mirko Vaupotič, je delavski svet seznanil zlasti s finančno problematiko korša, ki ima za svoje delovanje premalo sredstev. Delegati so sprejeli sklep, naj se koršu odobri predlagano povečanje sredstev. Menili so, da sodi med pozitivne oblike njegovega delovanja v letošnjem letu zlasti poživitev planinske dejavnosti. Miran Goslar je opozoril, da bo treba financiranje korša sistemsko urediti tako, da bo poslovanje enostavnejše. Zato bi kazalo že v prihodnjem letu zbirati namenska sredstva za dejavnosti korša pri Delovni skupnosti sozoda, ki bi jih vključila v eno od računovodskih postavk.

Ob koncu je sekretar PO, Vukadina Nedeljkić, poročal o dosedanjih rezultatih uvajanja potrošniške kartice in drugih akcijah za poživitev prodaje ter o prvem zboru potrošnikov in sveta potrošnikov pri sozdu MERCATOR-KIT. Delegati so menili, da so dosedanje zamisli o uvajanju potrošniške kartice in drugih oblik za pospeševanje prodaje koristne ter da jih je treba že nadalje razvijati in razširiti v skladu z možnostmi in željami potrošnikov.

Prvi zbor potrošnikov pri sozdu
Center za obveščanje

Orjemo ledino, zato ne bo šlo vse gladko

Nadaljevanje s 1. strani
nekaj je že zapisanih v program dela zbor potrošnikov in potrošniškega sveta pri sozdu, nekatere pa bodo določili kasneje.

»Gre za povsem novo obliko dela, obliko, ki je v trgovskih organizacijah Jugoslavije doslej ni bilo. Gre za poskus urejanja odnosov med potrošniki in trgovsko organizacijo, vezan na poslovni interes trgovine in organiziranih potrošnikov. To v zakonodaji ni posebej urejeno, zato naša pot ne bo lahka. Doživljali bomo kritike, poslušali razne pripombe. Tudi naša iniciativa bo doživljala spremembe, ki jih bo narekovalo življenje. Pri tem pa boste imeli tudi v odločen vpliv,« je članom zbo-

lahko tudi bolj prisluhnili željam potrošnikov. Vse to naj bi vplivalo na zmanjšanje stroškov kapitala v blagovnem prometu, katerega cena je izredno visoka.

V nadaljevanju razprave je tovariš Albreht dejal: »Na področju blagovnega prometa smo nekoč imeli več socializma, kot ga imamo danes. V nekdanjih konzumnih zadruzah, ki so bile zelo resne organizacije, so bili odnosi med trgovci in potrošniki zelo natančno opredeljeni.

Rad bi odpravil vsako dilemo o nekakšni konkurenci med potrošniškimi sveti v okviru SZDL in temi pri trgovskih organiza-

cijah. Povem naj, da je formulacija že omenjenega člena Zakona o združenem delu neprecizna. Bilo je napisanega več, a to takrat ni bilo možno vključiti v zakon. Potrošniku nismo mogli omogočiti, da bi sodeloval s trgovino, saj je bilo v vseh učbenikih realnega socializma zapisano, da je trgovina stvar države!

Oba sveta, v krajevni skupnosti in trgovini, si nista konkurenčna. To sta le dva instrumenta našega družbenega mehanizma. Prvi je instrument frontovskega delovanja, drugi pa interes tega povezovanja. Nobeden od njiju sam zase ne bo mogel nič narediti. Vsak se bo moral opreti na svoje okolje, na politične sile.

Menim, pa, da bi zakonodajalci, ki smo jih na ta problem opozorili že pred tremi leti, morali razčistiti nejasnosti, če že niso sposobni ponuditi česa novega.

Današnji zbor bi moral biti močna opora naprednim silam

v sozdu MERCATOR-KIT, kajti prepričan sem, da so tudi znotraj tega sistema močni odpori proti novim oblikam povezovanja s potrošniki,« je zaključil Roman Albreht.

Licitiranje bi bilo nevarno

O zboru so poročala številna sredstva javnega obveščanja, v katerih so na pobudo Mercatorja gledali kot na možnost vpliva kupca na trgovino ter kot na poskus, ki ga je vredno podpreti.

O Mercatorjevi potrošniški kartici se je razpisal velik del jugoslovanskega tiska, pri čemer mnogi komentatorji poleg prednosti, ki jih potrošniška kartica nudi kupcu, obžalujejo, da do podobnih pobud ni prišlo tudi v njihovem okolju. Pri tem opozarjajo, da bo Mercatorjeva iniciativa kaj kmalu izgubila svojo vrednost, če bo prišlo do nelojalnega konkuriranja med posameznimi trgovskimi organizacijami, ki bodo z licitiranjem ugodnih pogojev skušale privabiti čimveč kupcev.

Iz dela organov sozda

Zakon o združenem delu določa

23. člen

Občani kot potrošniki blaga in uporabniki storitev imajo pravico, da se samoupravno organizirajo v krajevnih in družbenopolitičnih skupnostih ali kako drugače, da vplivajo na razvoj proizvodnje in storitvenih dejavnosti, ki zadovoljujejo njihove potrebe, da prepričujejo monopol oziroma zlorabo monopolnega položaja in da zavarujejo druge svoje interese.

Organizacije združenega dela, ki proizvajajo oziroma prodajajo blago ali opravljajo storitve za neposredno porabo občanov, morajo ustvarjati pogoje in spodbujati organiziranje potrošnikov blaga oziroma uporabnikov storitev za raziskovanje in ugotavljanje njihovih potreb in interesov ter za planiranje in usklajevanje odnosov med proizvodnjo in porabo na trajnejši podlagi.

Organi upravljanja v organizaciji združenega dela na področju proizvodnje oziroma blaga in storitev za neposredno porabo morajo v skladu z zakonom na zahtevo organizacije potrošnikov skleniti samoupravne sporazume, s katerimi določijo njihova medsebojna razmerja, pravice in obveznosti glede redne in kakovostne preskrbe z dotočenimi proizvodi, rednega opravljanja storitev, določanja cen za proizvode in storitve ter udeležbe potrošnikov pri doseženem prihodku, upoštevajoč pri tem razvoj teh dejavnosti, potrebe potrošnikov, zagotovitev potrebnih rezerv in druga vprašanja širšega pomena.

78. člen

Organizacija združenega dela, ki se ukvarja s prometom blaga in storitev na drobno, morajo na način, ki ga določa zakon, sodelovati s potrošniki, organiziranimi v krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih skupnostih in organizacijah potrošnikov.

Pri sodelovanju iz prvega odstavka tega člena se morajo organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev na drobno, na način, ki ga določa zakon, dogovarjati s potrošniki, organiziranimi v krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih skupnostih in organizacijah potrošnikov, o zadevah skupnega pomena, zlasti pa o asortimentu in kakovosti blaga, ki ga prodajajo, in storitev, ki jih opravljajo, o pogojih in načinu prodaje blaga in opravljanja storitev ter o deležu potrošnikov pri prihodkih, v obliki povračila dela teh prihodkov ali v kakšni drugi obliki, določeni v skladu z zakonom.

Za ustvarjanje pogojev, da se v prometu na drobno prodaja blago, ki ustreza potrebam potrošnikov, in zagotovitve enakopravnosti proizvajalcev tega blaga moramo organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga na drobno v dogovoru s potrošniki, organiziranimi v krajevnih skupnostih ter drugih samoupravnih skupnostih in organizacijah potrošnikov, določiti merila, po katerih se izbira blago, ki ga dajejo v promet na drobno, in način ugotavljanja blaga, ki ustreza tem merilom, ter poskrbeti, da so ta merila dostopna javnosti.

Roman Albreht: »Rad bi odpravil vsako dilemo...«

ra potrošnikov dejal Miran Goslar, predsednik PO sozda.

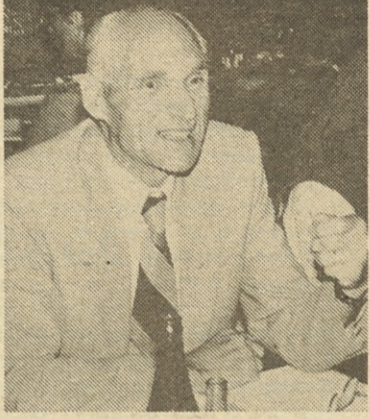
Po njegovih besedah bomo potrošniškimi svetom dali takšno vsebino, ki je za njih najbolj zanimiva. To se razlikuje od sedanje družbene prakse in delovanja potrošniških svetov v krajevnih skupnostih.

Za širše uveljavljanje potrošniških svetov je vsekakor pomembno uveljavljanje ekonomskih-tržnih zakonitosti, ki počasi prodirajo tudi v našo vsakdanjo prakso. Na žalost je poslovanje trgovine še vse preveč v sponah restriktivnih predpisov, ki v bistvu niso naklonjeni svobodnemu delovanju potrošniških svetov. Še vse preveč je administrativnega odločanja, ki zavira razvoj trgovine in zožuje vpliv kupcev nanjo.

Miran Goslar se je tako, kot pred njim že uvodničar Nedejković, dotaknil uvajanja nekaterih novih oblik prodaje. Menil je, da bi bilo najenostavneje uvesti člansko izkaznico potrošnikov, s katero bi, ob ustreznih tehnologiji, lahko ustvarili natančno evidenco na prihodku. V svetu takšno obliko sodelovanja med potrošniki in trgovino že poznajo. Pri nas pa je, zaradi ogromnih sredstev, ki bi bila potrebna za njeno uvedbo, še nekaj česa ne bomo mogli vpeljati.

Trgovina ni stvar države

V razpravi, ki je sledila, so spregovorili mnogi člani zbor potrošnikov, pa tudi predsednik sveta SR Slovenije za vprašanja družbene ureditve, Roman Albreht. V obširnem govoru je podprl prizadevanja našega sozda in nakazal smeri delovanja zbora potrošnikov ter potrošniškega sveta. Kot je dejal, se mora trgovina trdneje nasloniti na jedro stalnih kupcev, kajti le tako bo imela pregled nad stalnostjo svojega poslovanja in v skladu s tem bo lahko planirala zaloge. Istočasno bo

Dr. Svetozar Polič, strokovni sodelavec Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve: »V organiziranosti potrošnikov, kot jo začenja SOZD MERCATOR-KIT, bo pristno ravno tisto, česar do sedaj ni bilo – interes. Zaradi enotnega pristopa k tovrstni organiziranosti pa bo verjetno potreben republiški predpis, ki bo delovanje tovrstnih potrošniških svetov enovito urejal. Zato predlagam, naj ima potrošniški svet tudi funkcijo iniciativnega organa, ki bi poskrbel, da se bo tovrstna organiziranost razmahnila in še bolje uredila.«

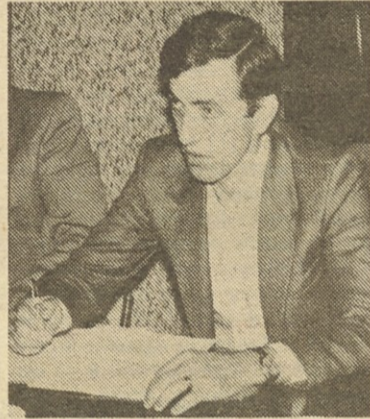
Angela Šetina, učiteljica gospodinjstva in predsednica potrošniškega sveta občine Ljubljana-Šiška: »Mnogo let je bilo potrebnih, da smo v družbi prišli do spoznanja, kako pomembno je neposredno povezovanje trgovine in kupca. Podobni poizkusi so bili že leta 1975, a ostalo je le pri poizkusih. Zelo dobro je, da smo ustanovili tovrstni potrošniški svet, saj tisti v krajevnih skupnostih delujejo le na ravni KS, na ravni občine pa se že zatika. Upam, da se bodo tovrstni potrošniški sveti obdržali in razširili, in da ne bodo ukinjeni kot nekaj konzumne zadruge. Če hočemo korak naprej, se moramo bolje organizirati. Predvsem pa je pomembna naloga našega sveta in trgovine »vzgoja« potrošnika.«

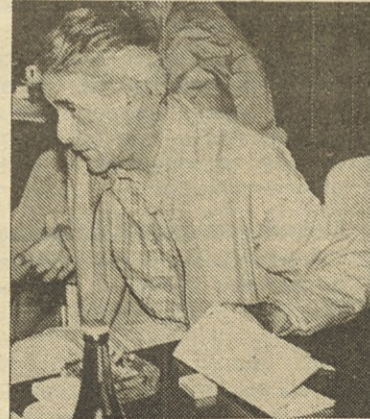
Zvone Žagar, predsednik potrošniškega sveta pri sozdu MERCATOR-KIT: »Organizirali smo se, sedaj nas čaka delo. Poudarek mora biti na deležu potrošnika pri skupnem prihodku trgovskih organizacij. To bomo dosegli preko raznih oblik, od potrošniške kartice do nakupnega pisma in mladinske potrošniške kartice. Veliko dela nas čaka tudi pri urejanju poslovnega časa trgovin, vsekakor pa bomo preko trgovine skušali vplivati tudi na proizvajalce, da se bodo prilagodili našim željam in potrebam.«

Drago Kolenc, predsednik potrošniškega sveta KS Postojna: »Biti predsednik potrošniškega sveta v majhni krajevni skupnosti, je neprijetna dolžnost. Na terenu čutimo predvsem pomanjkanje informacij o dejanskem stanju v trgovini. Razen v krizi, potrošniški svet v krajevni skupnosti ne more najti sogovornika. Zato je zamisel sozda MERCATOR-KIT spodbudna in vliva veliko optimizma, saj smo potrošniki končno le dobili sogovornika, ki bo pripravljen prisluhniti našim pobudam in težavam in na katerega bomo imeli tudi nekaj vpliva. Zbor potrošnikov in potrošniški svet pri sozdu bosta prispevala k hitrejšemu pretoku informacij in lažjemu uresničevanju posameznih zamisli.«

Janez Čirič, predsednik zbora potrošnikov pri sozdu MERCATOR-KIT: »Na današnjem zboru smo sprejeli naloge in določili roke za njihovo izvršitev. Kako smo jih uresničili, pa bomo videli na naslednjem zboru, ki bo decembra. Takrat bomo izdelali tudi plan dela za prihodnje leto. Med pomembnejšimi nalogami potrošniškega sveta je tudi sodelovanje pri oblikovanju predloga za spreminjanje delovnega časa v prodajalnah in pri usmerjanju potrošnikov h kakovostnejši in bolj kulturni prehrani.«

Marjan Čamernik, KS Ajdovščina, Ljubljana: »Delam v krajevni skupnosti, ki ima največjo koncentracijo trgovske mreže. Doslej potrošniki z nobeno od Mercatorjevih trgovin nismo imeli problemov. Srečujemo se z DO M-Rožnik, TOZD Trgovina. Vse naše delo v potrošniškem svetu krajevnih skupnosti je bilo doslej usmerjeno v sporazumevanje in dogovarjanje. Nikoli nismo bili ostri pri ocenjevanju delovanja trgovine, a vedno smo zahtevali, da nam prisluhne, da obravnava naše želje in pobude. Ta potrošniški svet in zbor nam dajeja še večje možnosti delovanja in pričakujem, da bomo tudi bolje obveščeni o problematiki vašega sozda.«

Andrej Dvoršak

Samoupravni sporazum bo sprejet pravočasno

Marko Žagar – M-Interna banka

Temelji srednjeročnega razvoja sozda

Leto 1985 lahko povsem upravičeno imenujemo leto sprejemanja raznovrstnih planskih aktov. V tem letu smo že prejeli dolgoročni plan SOZD MERCATOR-KIT do leta 2000, do konca leta pa moramo sprejeti sklep srednjeročnih planskih dokumentov in letni plan za leto 1986.

Torej bo na tem področju vlada vroča jesen, še posebej zaradi nejasnosti v zvezi z novim zveznim zakonom o planiranju; nov slovenski zakon o planiranju, ki se bo verjetno nekoliko razlikoval od zveznega, bo, po zadnjih informacijah, izdelan šele v začetku leta 1986. Zmešnjava je torej popolna, saj sta do sedaj pri izdelavi srednjeročnih planskih aktov veljala stara zakona, s sprejemom novega zveznega zakona je obveljal ta, ko pa bo sprejet še republiški, ga bo tudi treba upoštevati.

V SOZD MERCATOR-KIT smo se pri izdelavi Samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana SOZD MERCATOR-KIT za obdobje 1986–1990 temu problemu izognili tako, da smo sporazum pripravili že do sprejema novega zakona. S tem sporazumom določamo skupne interese, cilje in bodoči razvoj SOZD. Polet tega urejamo medsebojne odnose, pravice, obveznosti in odgovornosti za uresničevanje dogovorjenih skupnih interesov in ciljev. Udeleženke tega sporazuma so temeljne in enovite delovne organizacije, TZO, TOK in enovite

– SAS o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med proizvodnimi in trgovskimi OZD v SOZD ter

– družbeno ekonomska izhodišča gospodarjenja občin, mest, regij in republike.

Sedem stebrov sozda MERCATOR-KIT

Poudariti moram, da smo v samoupravnem sporazumu

usklajevanju ekonomskih odnosov s tujino,

5. skupnemu informacijskemu sistemu in enotni elektronski obdelavi podatkov,

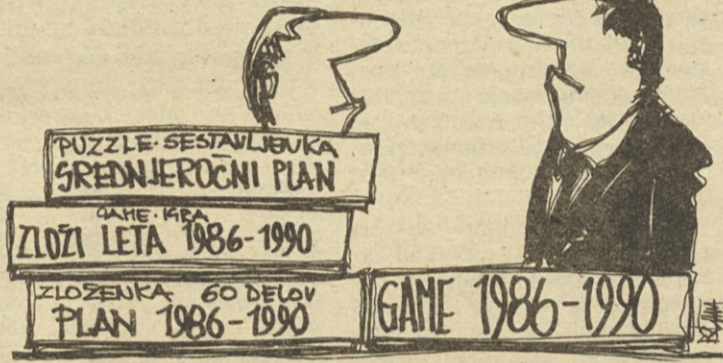
6. skupnemu in enotnemu predstavljanju SOZD,

7. visoki stopnji medsebojne vzajemnosti in solidarnosti.

Predvidene stopnje rasti

V tem srednjeročnem obdobju v SOZD predvidevamo povprečne realne stopnje rasti:

– družbeni proizvod	2,5%
– akumulacija	4%
– zaposlenost	0,5%
– produktivnost	2%

– Po mojem je to najcenejša varianta priti do končnega plana...

Od leve: tajnica samoupravnih organov Vesna Bleiweis, predsednica DS SOZD Mateja Fortič, predsednik PO Miran Goslar in vodja plansko analitiške službe Marko Žagar, ki delegatom pojasnjujejo SaS o temeljih plana.

kmetijske zadruge ter delovna skupnost SOZD.

Izhodišča pri usmeritvah

Kot osnova za izdelavo Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD MERCATOR-KIT za obdobje 1986–1990 so nam služili predvsem:

– SaS o združitvi v SOZD,

– Dolgoročne razvojne usmeritve SOZD MERCATOR-KIT 2000,

– SaS o združitvi v M-IB,

– analiza dosedanjega razvoja SOZD in razvojne možnosti za obdobje 1986–1990,

– SaS o združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino

opredelili načelne skupne zadeve, konkretna izvedba teh pa bo opredeljena v srednjeročnem planu SOZD. Glavni poudarek smo namenili tako imenovanih sedmim stebrom SOZD:

1. skupnem usmerjanju in usklajevanju blagovnih tokov (znotraj in zunaj SOZD na prihodkovnih osnovah),

2. skupnemu opravljanju bančnih, kreditnih in denarnih poslov preko in v okviru M-Interne banke,

3. skupnemu uresničevanju razvojnih investicij z združevanjem sredstev na dohodkovnih osnovah,

4. skupnemu usmerjanju in

– izvoz	8%
– uvoz	5%
– kmetijstvo	3%
– trgovina	1%
– gostinstvo in turizem	2%

Usmeritve po dejavnostih

Osnovna usmeritev sozda na področju kmetijstva bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju povečevanje primarne družbene in tudi družbeno organizirane tržne kmetijske proizvodnje. Skupno tržno proizvodnjo (odkup) bomo povečali v skladu s proizvodnimi, predelovalnimi in prodajnimi možnostmi ter pospeševali proizvodnjo, ki dosega boljše ekonomske in tržne pogoje.

V sozdu je pretežni del industrijske proizvodnje predelava živil. Cilj razvoja te industrije bo doseganje široke izbire kakovostnih izdelkov in specialitet, zanesljivejše vključevanje v oskrbo potrošnikov preko trgovske mreže drugih poslovnih sistemov v SFRJ ter vključevanje na tuja tržišča. Prav tako kot v živilski industriji bo tudi razvoj neživilske industrije usmerjen v doseganje široke izbire kakovostnih in ekonomsko zanimivih izdelkov za tržišče v in zunaj sozda.

Na področju trgovine bomo morali zagotoviti večjo medsebojno povezanost in vse večjo intenzivnost medsebojnih blagovnih tokov. Osnovna orientacija zunanjetrgovskega poslovanja bo v povečanju izvoza končnih živilskih izdelkov, ki zagotavlja najvišji devizni priliv. Najpomembnejši bo izvoz izdelkov, pri katerem je delež surovine manjši, delež živega dela pa večji.

V gostinskih in turističnih organizacijah bomo pospeševali vse tiste pobude, ki pomenijo višjo raven, vrhunsko kakovost in kar najbolj raznoliko pobudo, da bi se tudi na tem področju odlepili od klasičnih oblik in izkoristili možnosti, ki so v svetu že razvite.

Omeniti moram, da bodo investicije konkretno opredeljene v srednjeročnem planu in zato niso obdelane v samoupravnem sporazumu.

Nakupno pismo – nova ugodnost za kupce

Center za obveščanje

Za manj denarja prav toliko muzike

Nakupno pismo, ki je le ena od novih oblik sodelovanja s potrošniki, ki jih uvaja sozda, je še pred dokončno uvedbo temeljito razburkalo poslovne kroge v našem sistemu. Odprlo je namreč vrsto vprašanj, predvsem s finančne strani, ki jih moramo še pred njegovo uvedbo razrešiti. Uvesti ga nameravamo v kratkem.

Po sedanjem predlogu naj bi bila izdajatelj nakupnih pisem Mercator-Interna banka, ki bi jih izdajal oziroma prodajala v več trgovskih lokalih našega sistema. Izbor prodajnih mest bo naredila skupaj s posameznimi trgovskimi tozdi. Prednost pisma bo zlasti v tem, da bo nakup blaga mogoč v vsaki prodajalni sozda MERCATOR-KIT.

Za začetek bomo nakupna pisma izdali v dveh osnovnih vrednostih, in sicer po 5.000 in 10.000 dinarjev ter v treh različicah, glede na čas od izdaje pisma do vnovčitve oziroma prodaje blaga. Te različice bodo glede na rok nakupa pisma in vnovčitve eden, dva ali tri mesece, kar pomeni, da bomo imeli šest po vsebini različnih nakupnih pisem.

Nakupna pisma bomo prodajali za vrednosti, ki bodo manjše od osnovnih vrednosti glede na čas od izdaje (prodaje) nakupnega pisma do vnovčitve – prodaje blaga zanj. Te vrednosti bodo odvisne od obrestnih mer in se bodo v skladu z njimi spreminjale. Za že prodaj-

na oziroma izdana nakupna pisma pa se vrednosti ne bodo spreminjale. Iz preglednice je razvidno, kakšne zneske bodo kupci morali plačati glede na čas od izdaje do vnovčitve nakupnega pisma.

Ta vrednostni papir bo oštevilčen s serijskimi številkami, Mercator-Interna banka pa ga bo posredovala temeljnim organizacijam, ki ga bodo naprej razdelile posameznim pooblaščenim prodajalnam.

Temeljna organizacija naj bi bila za prevzeta pisma evidenčno obremenjena pri M-Interni banki, enako pa bodo obremenjene tudi pooblaščenice prodajalne, ki bodo morale voditi posebno blagajno M-Interne banke, namenjeno izdaji nakupnih pisem. Za opravljanje poslov prodaje oziroma izdaje nakupnih pisem bo M-Interna banka temeljnim organizacijam priznala ustrezno nadomestilo.

Ob vsem tem je še nekaj nedorečenih vprašanj, predvsem glede tehnične izvedbe postopka, ki pa ne bi smela biti ovira za uspešno realizacijo naše nove akcije.

vrednost nakupnega pisma – din	znesek vplačila – din	čas od izdaje do vnovčitve v mes.	diskontne obrestne mere – ca. v mes.
5.000	4.840	1	40
5.000	4.630	2	47
5.000	4.370	3	57
10.000	9.680	1	40
10.000	9.270	2	47
10.000	8.750	3	57

Iz dela organov sozda

Potek sprejemanja planskih dokumentov

Še nekaj o kronologiji poteka izdelave in o sprejetju tega samoupravnega sporazuma. Delovno gradivo sporazuma je obravnaval tudi poslovodni svet na svoji predzadnji seji.

Na podlagi pripomb na poslovodnem svetu in pripomb strokovnih služb je izvršilni odbor delavskega sveta SOZD na svoji 3. seji, ki je bila 17. 7. 1985, določil osnutek Samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana OZD za obdobje 1986–1990 in ga je posredoval v javno obravnavo, z rokom do 15. 8. 1985. Iz javne obravnave smo dobili pripombe od 17 OZD. Te je na 4. seji, dne 6. 9. 1985, obravnaval izvršilni odbor delavskega sveta SOZD. Delavski svet SOZD pa je na svojem 6. zasedanju, dne 12. 9. 1985, obravnaval ta samoupravni sporazum in določil, da morajo OZD najkasneje do konca oktobra 1985 poslati pismene izjave o sprejemu tega akta.

Na koncu bi poudaril, da moramo v vsaki posamezni OZD, kakor tudi vsi skupaj storiti vse, da bi kar v največji meri uresničili določila tega samoupravnega sporazuma.

Nad Krškimi zasvetile Tri lučke

Andrej Dvoršak

Z iznajdljivostjo in lastnim delom prihranili veliko denarja

Hotel Sremič iz Krškega, ki posluje kot TOZD delovne organizacije Mercator-Hoteli gostinstvo, je 20. septembra na hribu Sremič nad Krškimi odprl nov gostinski lokal. Nova gostilna zgrajena v domačem slogu, okoli največje grozdne stiskalnice na Balkanu, stare 111 let, se imenuje TRI LUČKE.

V njej je poleg petih apartmajev s 15 ležišči gostom na voljo do 200 sedežev v pokritem delu gostišča, prav toliko pa tudi na treh razglednih terasah ob njem. Za piknike je na voljo prostor, ki sprejme do 800 obiskovalcev.

TRI LUČKE je specializiran gostinski lokal, eden od devetih, kolikor jih ima tozd Sremič, kjer bodo gostom nudili pristno domačo hrano, pripravljeno v krušni peči, ki so jo domiselno vgradili v eno od gostinskih sob. V drugi sobi, ki je primernejša za manjše družbe, je odprt kamin, v tretji pa je ogromna »vinska preša«, s katero so nekdanje stiskali grozdje in okrog katere so lokal zgradili. Iz ene »preše« je priteklo štiri do pet tisoč litrov mošta. Stiskalnica je sedaj pod spomeniškim varstvom. Kot zanimivost omenimo, da je prav na njej postavljena omizje s 16 sedeži. Objekt ima še degustacijsko klet, v kateri je prostor za 40 gostov in je namenjena zaključnim družbam. V njej bodo gostom ponudili najkakovostnejša slovenska vina različnih proizvajalcev, naravnost iz sodov.

Čeprav v hotelu Sremič menijo, da bo že sama gostinska ponudba – domača hrana in velik izbor kakovostnih točenih vin – zanimiva za goste, so se odločili, da jo bodo dopolnili z različnimi prireditvami, ki se bodo vrstile iz tedna v teden.

Ob petkih bo gostom igral narodno zabavni ansambel, za jesen načrtujejo tako imenovane kostanjeve večere, organizirali pa bodo tudi trgatve v vinogradu, tik ob gostilni, ki jim ga je odstopil Mercator-Agrokombinat. Gostje in turisti bodo lah-

ko v njem sami nabirali grozdje ter ga ob odhodu kajpak tudi plačali. S turističnimi agencijami pa se dogovarjajo za organizacijo obiskov posameznih skupin: TRI LUČKE bo le ena od postaj na »vinski cesti«, ki jo pripravlja krajevna turistična

organizacija.

Podjetni delavci hotela Sremič so se z domačini dogovorili, da bodo tudi ti turistom ponudili svoje pridelke, od sira do salam in klobas, da o domačem vinu niti ne govorimo. Vse kmetije, s katerimi je sklenjen do-

20 let Mercator-Agrokombinata

Andrej Dvoršak

Kljub vsem težavam uspešni

Sredi minulega meseca je Mercator-Agrokombinat Krško praznoval svojo 20-letnico. Agrokombinat, ki je v sozdu že od leta 1978, je nastal iz velikega števila majhnih, po letu 1947 ustanovljenih kmetijskih zadrug. Proces združevanja se je začel v letu 1954 in končal deset let kasneje, ko je nastala velika Kmetijska zadruga, s sedežem v Krškem.

»Kmetijska zadruga je kaj kmalu prerasla prvotno zasnovo, se preoblikovala in bolje organizirala, tako da se je leta 1965 iz nje izoblikoval Agrokombinat Krško,« je v uvodnem govoru povedal Franc Juvanc, direktor DO.

Slavnostni govornik je bil predsednik PO SOZD MERCATOR-KIT, Miran Goslar. V svojem govoru je goste, zbrane v kapeli Kostanjeviškega gradu,

opozoril, da 20 let ni dolga doba in da se vse preveč oziramo nazaj, na posamezne dohodke in uspehe, da pa hkrati pozabljamo, da vse to temelji na delu mnogih, ki so ustvarjali pred nami in da bodo tudi zanamci morali opraviti še mnogo dela.

»Kmetijstvo je dejavnost, kjer so težave stalno prisotne, ki doživlja vzpone in padce, toda vaše kvalitetno delo in prizadevanost dobrih gospodarjev – ob

govor o prodaji domačih proizvodov, bodo dobile tudi posebno oznako.

Gostišče TRI LUČKE je bilo zgrajeno v šestih mesecih, ob vsestranski podpori Skupščine občine Krško, ki je iz sklada skupin skupnih rezerv prispevala 27 milijonov dinarjev, tovarne Đuro Salaj, ki je prispevala 20 milijonov dinarjev, Zavarovalni skupnosti Triglav, ki je vložila 15 milijonov dinarjev ter hotela Sremič in združenih sredstev SOZD MERCATOR-KIT v vrednosti 15 milijonov dinarjev. Zelo veliko del je opravil tudi 114-članski kolektiv tozda Sremič. Med drugim so sami

Mercator v Posavju

opravili vsa pleskarska dela v vrednosti 1,8 milijonov dinarjev. Zanimiv je podatek, da je neko gradbeno podjetje dalo ponudbo za izdelavo hrastove ograje in zanjo zahtevalo 2,4 milijona dinarjev. Delavci hotela Sremič so menili, da je ponudba nerealna, sami kupili les in izdelali ograjo, ki jih je tako skupaj z opleskom stala le 100.000 dinarjev. Komentar ob tem menda ni potreben!

»Zaboji, kam me nesete?« S športnega srečanja delavcev Agrokombinata.

vzajemnosti in solidarnosti, ki jo negujemo v SOZD MERCATOR-KIT, je zagotovilo za uspehe v prihodnosti. Zato naj bo praznovanje 20-letnice Mercator-Agrokombinata samo stopnica na prehodu v obdobje našega skupnega napredka in uspehov delavcev ter kmetov v krški občini,« je slavnostni govor zaključil predsednik PO sozda.

Ob tej svečani priložnosti so direktor DO M-Agrokombinata Krško Franc Juvanc, predsednik DS DO Jože Bruđar in predsednik KO sindikata delovne organizacije Pavle Gričar 43 članom kolektiva za 10, 20 in

rišču Kostanjeviškega gradu, na družabnem srečanju. Popestrili so ga z zabavnimi športnimi tekmovanji. Pri tem niso prizanesli niti svojim direktorjem, ki so morali, za čast in uspeh svojih kolektivov, z zavezanimi očmi prepoznavati svoje tajnice.

Jubilejne nagrade delavcem M-Agrokombinata Krško, so prejeli:

Za 10-letno skupno delovno dobo

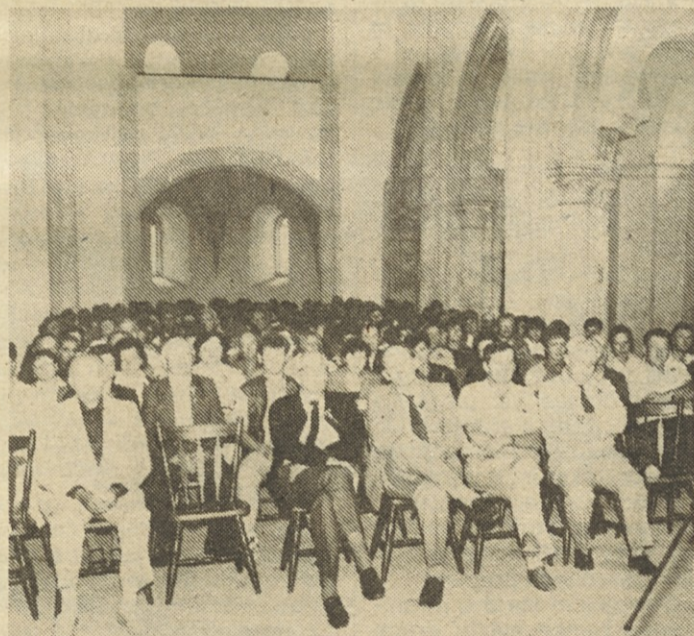
Budič Cirila, Belinc Jože, Druškovič Vladimir, Končar Marinka, Kozole Rudi, Orak Magda, Podolski Vera, Vinkovič Ivo, Colarič Franc, Geršak Milena, Metelko Marta, Lončar Franjo, Stigar Mihaela, Stojs Jože, Tršelič Kristina, Župevc Marta, Božič Milena, Jusič Muharem, Arnšek Milan, Kerin Martin, Brodnik Zoran, Kuhar Jože, Žičkar Zvonko, Babič Irena, Čater Irena, Milat Jadranka.

Za 20-letno skupno delovno dobo

Juršič Anton, Mirt Marija, Tekavec Marija, Žiber Anica, Kuhar Rudi, Marjetič Darko, Prah Ivan, Lekše Jožefa, Plankar Alojz, Žemva Ivan.

Za 30-letno skupno delovno dobo

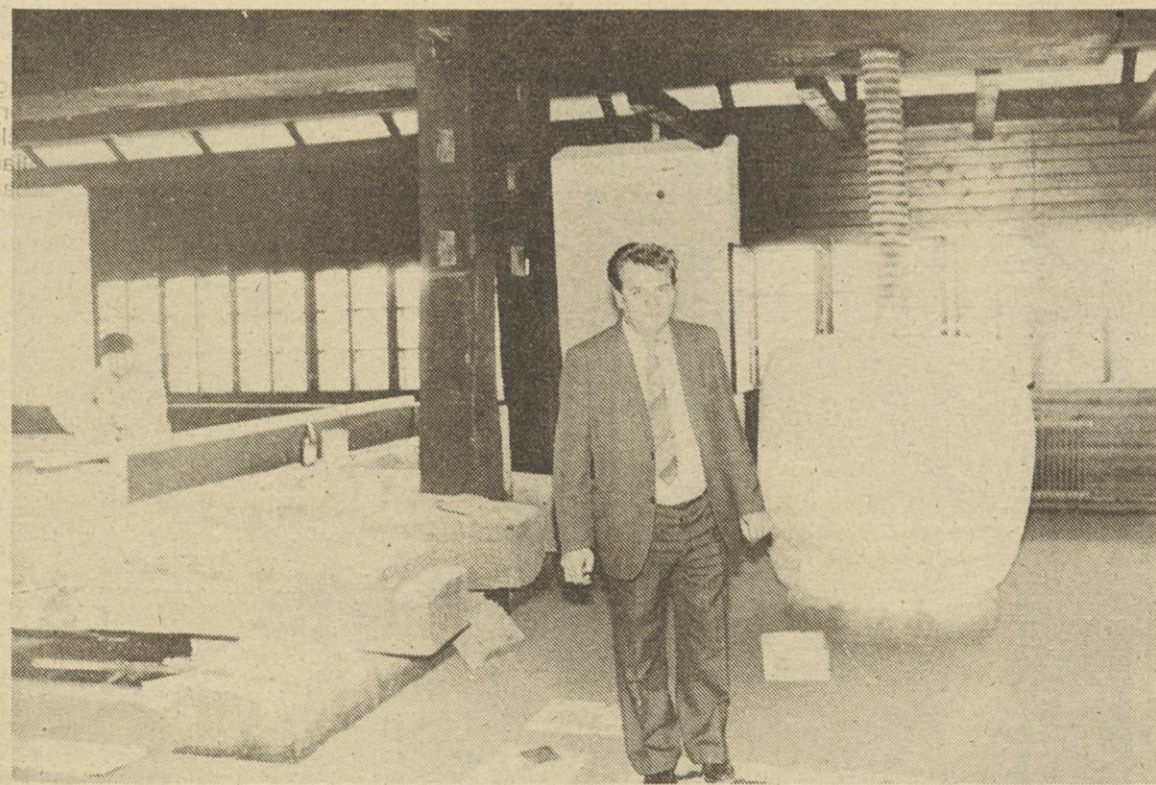
Bahč Ivan, Ivanšek Štefka, Vukčević Fanika, Budor Ivo, Jaklič Franc, Bojič Ankica, Potisk Albin.

Slovesnost je bila v gradu Kostanjevica. Vse foto A. Dvoršak

Franc Juvanc: »Kmetijska zadruga je kmalu prerasla prvotno zasnovo...«

»Danes je okoli preše še gradbišče, prihodnji teden pa bodo tu že sedeli gostje,« se zadovoljno smeji Peter Markovič, direktor TOZD Sremič, ki ima veliko zaslug za hitro in učinkovito izgradnjo novega gostišča. Foto: Dvoršak

30-letno skupno delovno dobo podelili nagrade s priznanji.

Slovesnost je zaključil Kostanjeviški sekretar s Prešernovo Zdravljico, nakar se je 528 delavcev, kolikor jih šteje M-Agrokombinat Krško, zbralo na dvo-

Vrhovni sodnik družabne igre direktorjev, Miran Goslar (stoji za tajnicami), je moral skrbno paziti, da kateri izmed direktorjev ne bi segel previsoko. Tajnico je moral spoznati po kolenih in rokah...

Program za odpravo motenj

Iz obveščevalca Živilske industrije Kamnik, september 1985

Mercator-Eta ni v programski krizi

Ekonomski položaj agroživilstva Slovenije je, v primerjavi z ostalimi v gospodarstvu, najslabši. To velja tako za primarno proizvodnjo (kmetijstvo), kot tudi za predelavo oziroma proizvodnjo hrane. Odraža se v podpovprečni stopnji akumulativnosti v vseh vejah in trikrat večjem obsegu izgub kot v enakem lanskem obdobju. Osnovni razlog za tako stanje so neustrezni ukrepi družbenoekonomske politike, ki glede pogojev postavlja vse veje gospodarstva v enak položaj, kar pa je, zaradi nekaterih specifičnosti kmetijske proizvodnje in predelave nevzdržno.

Problematici agroživilskega kompleksa je bila, na pobudo splošnega združenja kmetijstva in Poslovne skupnosti živilske industrije Slovenije, posvečena posebna seja skupščine SR Slovenije, kjer so bili sprejeti določeni ukrepi za zmanjšanje izgub v najbolj perečih vejah agroživilstva. Kljub priporočilu skupščine pa še ni rešen problem selektivnega kreditiranja odkupa in zalog za vse kmetijske proizvode, med katere seveda sodijo tudi povrtine, ker banke niso finančno sposobne tega realizirati. Kot je razvidno iz podatkov v zaključnih računih 84 in polletnih obračunih 85 pa so prav obresti »krive« za izgube ali slab ekonomski položaj članic živilske industrije.

Ker v bližnjem obdobju ne moremo računati na to, da bodo sklepi družbenoekonomske politike prinesli občutnejše premike in rešitve, je treba izhod za rešitev težkega položaja iskati predvsem znotraj organizacij združenega dela. To velja tudi za Mercator-Eto, saj jo tarjejo iste težave kot vse ostale članice živilske industrije: pomanjkanje lastnih obratnih sredstev, visoka cena (obresti) sposojenega denarja in strahoviti skoki cen surovin, embalaže in repromateriala. Da bi bil položaj še težji, se je temu že drugo leto zapored pridružila slaba letina kumaric, ki po celotnem prihodku, dohodku in akumulaciji predstavljajo največji delež v strukturi naših izdelkov.

Ugotovimo lahko, da Mercator-Eta ni v programski krizi in da korak za korakom uresničuje cilj glede lastnih razvojnih usmeritev. Svoje mesto je našla tudi v republiških razvojnih usmeritvah agroživilskega kompleksa kot nosilka razvoja proizvodnje in predelave vrtnin v SR Sloveniji. Zato je zdaj predvsem pomembno, da vzdržimo in prebudimo trenutna neugodna gospodarska gibanja, predvsem z varčevanjem in racionalizacijo znotraj delovne organizacije. Program za odpravo motenj v gospodarstvu je zato jasen, enostaven in kratak, brez učenih analiz in študij ter programov, ker nam je vsem zelo jasno, kje in kako ter na katerih področjih moramo »poprijeti«, da izboljšamo poslovne rezultate. Kljub enostavnosti tega programa pa bi neupoštevanje nalog, ki so v njem navedene, lahko pripeljalo do hudih posledic: izgub, nižjih osebnih dohodkov in zaostajanja razvoja delovne organizacije. Nad izvajanjem tega programa morajo zato, poleg vodstva delovne organizacije, bedeti tudi družbenopolitične organizacije in samoupravni organi delovne organizacije, z njim in njegovimi ukrepi pa mora biti seznanjen sleherni delavec Mercator-Ete.

Izvajanje tekoče poslovne politike

Da bi zagotovili izboljšanje poslovnega rezultata v prihodnjih obračunskih obdobjih, je potrebno, glede na pogoje gospodarstva, v katerih se nahajamo, osnovno težišče delova-

nja pri izvajanju tekoče poslovne politike prenesti predvsem na financiranje, prodajo in nabavo. Nesmiselno bi bilo namreč pričakovati, da bomo lahko, glede na specifičen položaj naše dejavnosti, bistveno zmanjšali zaloge gotovih izdelkov in polizdelkov. Ogrorno pa je moč prihraniti s sprostitvijo obratnih sredstev, ki so v zalogah materiala – surovin, embalaže, repromateriala in rezervnih delov. Zato mora v prihodnje koordinacija med nabavo, prodajo in finančno službo po-

tekati bolj temeljito, za kar smo že ukrepali. V bodoče ne sme biti nobenih nabav, ki niso medsebojno dogovorjene in finančno podprte. Na drugi strani pa moramo poskušati pri plačilnih pogojih na nabavnem in prodajnem področju doseči takšne pogoje, ki so za nas pozitivni. Da je to mogoče, je razvidno in polletne bilance, kjer smo vsoto pozitivnih obresti, v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, uspeli povečati kar za 10 krat.

Večjo pozornost je treba posvetiti tudi učinkovitosti našega dela na vseh področjih. Dosedanji rezultati v proizvodnji dokazujejo, upoštevač kalo, izkoristek in kakovost dokazujejo, da natančnost dobav, kjer se ne kopičijo zaloge surovin, posredno zelo ugodno vpliva na proizvodnjo. Tako je treba nadaljevati. Izredno šibki pa

Maloprodajna mreža TOZD Mesoizdelki iz Škofje Loke

Jasim Mrkalj in Miro Duič – M-KŽKG – TOZD Mesoizdelki

Največja mreža mesnic in delikates v Sloveniji

TOZD Mesoizdelki ima v svoji sestavi 72 mesnic in delikates v štirinajstih občinah Slovenije. Največ mesnic ima na območju Kranja, Ljubljane ter v Škofji Loki, dve sta na Dolenjskem in tri na Primorskem. V Trzinu in na Jesenicah je še 8 mesnic in delikates. Skupna površina prodajnega prostora je 3.296 m² z vso specifično opremo (hladilnice, hladilni pulti in ostala oprema za prodajo mesa in mesnih izdelkov). Prodajna mreža se tako razteza od Jesenic do Nove Gorice oziroma Solkana.

Večina so prodajalne – mesnice v lasti tozda, tri so najete od družbenih organizacij ter nekaj od zasebnikov. Zanimivo je, da se je nekdanja prodajna mreža raztezala tudi na področje Istre, vse do Novigrada, v zadnjih nekaj letih pa se je skrčila od 90 na 72 poslovalnic. To je narekoval položaj na tržišču in možnosti oskrbe oddaljenih mesnic, zaradi vse večjih prevoznih stroškov.

V vseh mesnicah prodajamo meso in mesne izdelke lastne proizvodnje, kakor tudi dokupljene proizvode in trgovsko blago različnih proizvajalcev. Marsikje so naše mesnice edina trgovska ponudba v kraju, zato poskušamo ponudbo popestriti z različnim trgovskim blagom. Zaradi izredno nizke akumulativnosti, ki je posledica nizkih marž v trgovini, je prišlo v zadnjem času do zastoja pri opremljanju in posodabljanju trgovske mreže.

V kranjski občini imamo 19 mesnic, ki pokrivajo samo mesto Kranj in predmestna naselja, vse do Jezerskega. Vse poslovalnice dokaj dobro gospodarijo in ustvarijo na mesec 73,5 milijonov novih dinarjev skupnega prometa.

V tržiški občini je šest poslovalnic, ki so večinoma v mestnem jedru ter v primestnih naseljih Bistrica in Križe. Mesečno ustvarijo okoli 20 milijonov dinarjev prometa.

V Škofji Loki, kjer je sedež tozda, imamo deset poslovalnic, ki pokrivajo tudi območje obeh dolin, Poljanske in Selške, ter predmestna naselja. Te poslovalnice ustvarijo 53,5 milijonov dinarjev mesečnega prometa.

V občini Radovljica imamo tri poslovalnice, ki skupaj ustvarijo 10 milijonov dinarjev prometa.

na mesec. Dve poslovalnici sta na Jesenicah, kjer v mesecu dni ustvarijo 4 milijone dinarjev prometa.

V Ljubljani-Center imamo štiri poslovalnice, ki ustvarijo osem milijonov dinarjev, v Šiški je 7 naših poslovalnic, ki ustvarijo 25 milijonov dinarjev, na območju občine Vič pa je 10 poslovalnic, od katerih jih je le nekaj v mestu, večinoma pa so v primestnih krajih, kot so Horjul, Polhov Gradec, Brezovica, Ig, Podpeč in Škofljica; skupaj imajo dobrih 15 milijonov dinarjev mesečnega prometa.

V Grosupljem sta dve mesnici – ena v samem mestu, druga pa v Stični, kjer je tudi predelovalni obrat tozda. Skupaj ustva-

smo pri izvajanju nekaterih stvari, za katere se dogovorimo; zamujamo pri proizvodnji nekaterih novih izdelkov, pravočasno ne opravimo dogovorjenih premikov strojev in naprav v proizvodnji itd. Vse to vpliva na manjšo učinkovitost in prodornost navzven.

Na ta način izgublamo potencialni dohodek. V prihodnje mora biti zato disciplina in odgovornost pri izvajanju dogovorjenih nalog in opravil večja. Kazalo pa bi tudi ponovno razmisliti o uvedbi sistema nagrajevanja, ki bi režijske delavce spodbujal ali sankcioniral, glede na uspešnost pri opravljanju njihovega dela.

Ugotavljamo tudi, da na področju trženja delamo še skoraj

Mercator na Gorenjskem

na isti način, kot pred dvajsetimi leti. Vemo pa, da so se razmere krepko spremenile in da v tej stroki na področju prodaje obstaja močna konkurenca, ki je tudi po tržnem nastopu v mnogočem učinkovitejša od nas. Zato je razvoju prodajne funkcije v Mercator-Eti treba posvetiti večjo pozornost kot do sedaj.

Glede na njeno specifično dejavnost, pa je največji problem v Mercator-Eti stalno pomanjkanje lastnih obratnih sredstev, ki so potrebna za pokrivanje zalog in tekoče poslovanje. Tuja kratkoročna denarna sredstva so predraga, saj obresti postajajo vse močnejša negativna postavka v poslovanju. Zato mora biti smotrna poraba in plasman teh sredstev naša glavna skrb.

(Prvi del elaborata s podpisom direktorja Alojza Franca)

rijo za 5 milijonov dinarjev prometa.

V občinah Gorica, Sežana, Tolmin in Idrija je po ena poslovalnica, ki skupaj ustvarijo za 21 milijonov dinarjev prometa na mesec.

Skupna polletna realizacija v prodajalnah je bila 1.243 milijard dinarjev, kar je za 370 milijonov dinarjev ali 41,7 odstotka več, kot v istem obdobju lani.

Nizka akumulativnost zavira razvoj

Naša prodajna mreža je dokaj obsežna, zato so prevozni stroški dostave blaga precej visoki. Značilno za mesnice je, da imajo dokaj visoke obratovne stroške. Zlasti visoke so postavke energije za vzdrževanje temperaturnega režima v hladilnicah. Oprema poslovalnic je specifična in zahteva redno vzdrževanje in obnovo obstoječe opreme. Strogi sanitarno-veterinarski pogoji predpisujejo tudi redno in pogosto vzdrževanje vseh prostorov (beljenje, zamenjava keramike in tlakov ipd.). Zaradi vsega tega je zelo težko vse poslovalnice ustrezno opremiti.

Čeprav si v zadnjem času prizadevamo, da bi kakovost storitev in ponudbe še izboljšali, to zaradi visokih cen surovin in obratovnih stroškov le težko uresničujemo. Zaradi dokaj nestimulativnih osebnih dohod-

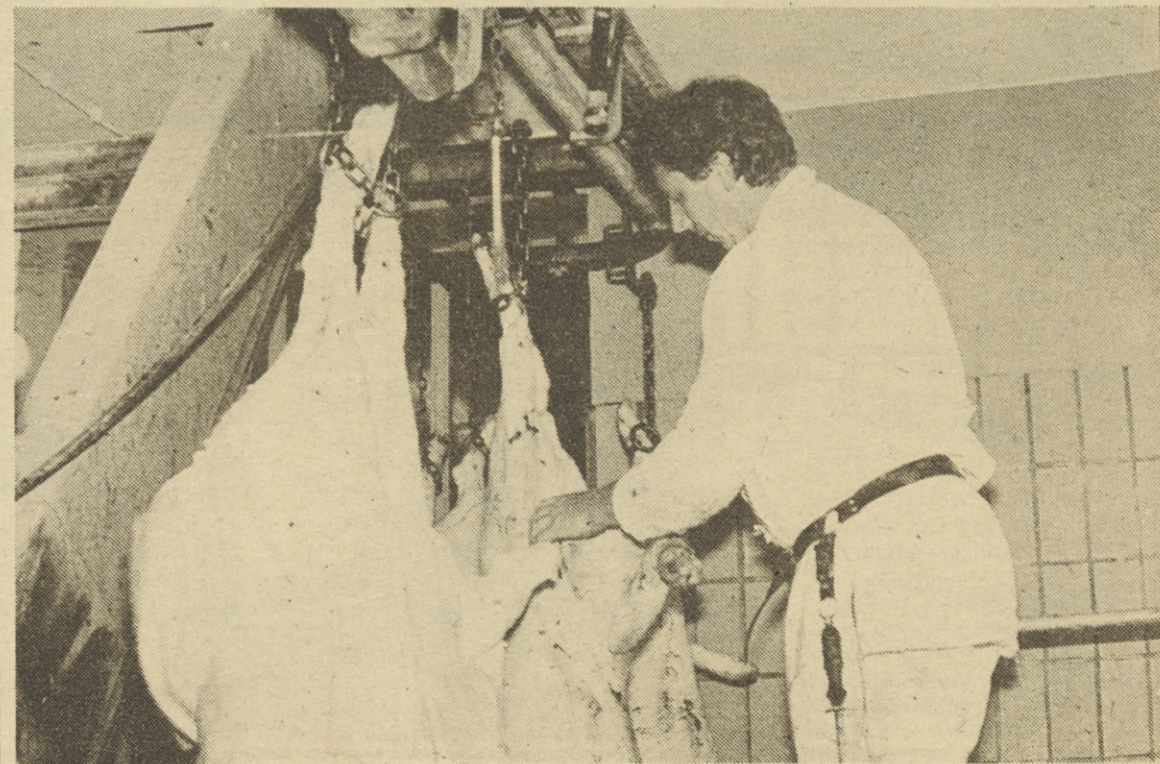
kov pa je tudi težko obdržati kader, ki smo ga več let vzgajali. Težave z delovno silo so vse bolj pereče, ker se vedno manj učencev odloča za poklic živilca-mesarja.

Zaradi nizke akumulativnosti je tudi opremljenost naših mesnic iz leta v leto vse slabša. Pričakujemo, da bomo sedaj, ko je maloprodajna mreža združena s proizvodnjo, lažje reševali težave ter da bo z reorganizacijo in specializacijo prodajne mreže moč bolj racionalno poslovati.

Število mesnic nespremenjeno

Za naslednje srednjeročno obdobje ne predvidevamo širitve in povečanja števila klasičnih poslovalnic, razen v izjemnih primerih. Nekaj mesnic, ki so na meji rentabilnosti, bo treba ukiniti ali urediti tako, da bo delovni prodajni čas krajši. V prihodnje nameravamo tudi razširiti izbiro izdelkov in trgovskega blaga, ki ga bomo ponujali v naših poslovalnicah, tako da bi določeno število poslovalnic imelo svojo specifično ponudbo. Načrtno bomo začeli preurejati in posodabljati poslovalnice, obenem pa skušali vzgajati sposobne in dobre poslovodje ter mesarje-sekače, ki bodo znali prisluhniti željam odjemalcev in nuditi kakovostne storitve.

Foto: Andrej Dvoršak

Tudi tobak raste v našem sozdu

Andrej Dvoršak

Kooperanti M-KZ Metlika iz leta v leto širijo nasade

Med kooperanti M-KZ Metlika sta tudi Jože in Ivanka Janžekovič iz Radovice. Daleč je vasica, nekako pozabljena se mi je zdela. A sodeč po Janžekovičevih žive v njej, tako kot po vseh vasicah Bele krajine, prijazni in marljivi ljudje. Trudijo se, da bi zemlji in kamenju iztrgali kar največ. Janžekovičevi so tako začeli gojiti tudi tobak, med prvimi, če ne celo prvi, v Sloveniji.

»Začelo se je pred tremi leti. Pospeševalci so hodili tod okoli in nam svetovali. Pa poskusimo, smo rekli in smo poskusili. Najprej na petih arih,« pripoveduje gospodinja, ki je tistega vročega poletnega dne, ko sem jo obiskal, imela polne roke dela s peko – naslednji dan je bil praznik in kakšen praznik bi bil, če na mizi ne bi bilo potice.

Ivanka mi je zaupala, da so imeli od tistih petih arov tobaka več dohodka kot od katerekoli druge kulture, zato so lani posadili še 15 arov in pridelali okoli 1.000 kilogramov suhega tobaka. Zanj so iztržili 250.000 dinarjev – čistega, pravi sogovornica. In odločili so se, da bodo nasad še širili. Letos ima-

jo pod tobakom 30 arov, vendar računajo, da bo pridelek manjši, ker so tobak spodjedle gosence. Pa tudi leto ni dobro za kmeta. Najprej mraz, potem suša.

»Ko so drugi videli, da dobimo za tobak več, kot pa bi dobili, če bi imeli tam trto ali koruzo, so začeli tudi oni. Sedaj nas je v vasi že devet, ki ga gojimo, na Krašnjem vrhu pa trije. Tam sta dve gospodinjini začeli istočasno kot mi. Od blizu in daleč so hodili gledat tobak, kot Marijo v Medjugorje. Od začetka so se, naskrivaj ali tudi ne, posmehovali. Naj. Mi smo svoje znali . . . Zaupali smo pospeševalki tobačne tovarne iz Ljubljane in našim iz-

zadruga. Danes nam ni žal,« je odločna Janžekovičeva.

S tobakom je kar veliko dela, preden ti zraste čez glavo. Enkrat ali dvakrat ga je treba okopati, vzgajati sadike na gredi, ga presajati, potem trikrat odbirati, ga mesec dni sušiti na podstrešju in na koncu še prešiti . . .

Janžekovičevi imajo še vinograd in pet repov v hlevu, ravno dovolj, da so se nekako pretokli skozi najtežja leta, ko so se ljudje iz teh krajev trumoma odseljevali. Stara dva sta s pridnostjo svojih rok izsolala tri sinove in tri hčere. Vsi otroci so danes že po službah. Mlade je težko obdržati na kmetiji. Dohodka je premalo za spodobno življenje, je treba že v dolino, v službo, pravi še vedno čila Ivanka Janžekovič. Njenega moža sem zaman čakal. Obrčal je seno in kosil . . . Pa nič zato. Se bova srečala kdaj drugič, saj se moram v tako prijazno vasico še kdaj vrniti.

Ivanki Janžekovič je tobak zrasel čez glavo. Višji je, večji je dohodek. Foto: A. Dvoršak

**Nove
brazde**

**Nove
brazde**

Iz pospeševalne službe M-KZ Krka
ing. Miro Škufca

Pridelovanje semenskega krompirja

Pospešeno pridelovanje semenskega krompirja ne teče po programu, ki je bil sprejet v soglasju z Zadružno zvezo

Slovenije na poslovnem odboru za krompir pri Poslovni skupnosti za sadje, krompir in vrtnine Slovenije. Že prijavljene količine so manjše, 20 odstotkov pa ga je manj še pri potrjevanju in naknadnem preverjanju.

V letošnjem letu ni bilo možno dobiti dovolj semenskega krompirja, zato smo se pri nas odločili za pridelovanje semenskega krompirja za lastne potrebe. Pri Semenarni v Ljubljani smo dobili 20 ton semena vrste »Igor«. Za semenarstvo smo določili najboljša območja temeljnih združnih organizacij Mirna peč in Straža, kjer obstaja manjša možnost pojava breskovih uši, ki prenašajo viruse. S teh območij smo zbrali najboljše pridelovalce krompirja, in sicer v TZO Mirna peč 14 in v TZO Straža 13 pridelovalcev s po 4 ha.

Za vse semenarje smo organizirali seminarje in inštruktažo. Pri tem so nam z bogatimi izkušnjami veliko pomagali strokovnjaki M-KZ Trebnje. Strokovno in zdravstveno kontrolo je opravil Kmetijski inštitut Slovenije s pooblaščenim potrjevalcem Marjanom Južnikom. Rok za uničevanje cime je bil do 21. julija.

Kljub začetnim korakom v pridelovanju semenskega krompirja smo z uspehom lahko zadovoljni, saj je od prvotnih 8 ha potrjenih 6,1 ha površin. Povprečni pridelek semenskega krompirja je 17 ton na hektar, kar je lepa spobuda za nas in kooperante za v bodoče.

Šentjernejska posest M-KZ Krka

ing. Janez Bratkovič

Izboljšave na 1000 ha

Šentjernejsko polje je ravninski predel občine Novo mesto in najdonosnejši predel Mercator-Kmetijske zadruge Krka Novo mesto. Njena TZO Polje, ki gospodari na območju Šentjerneja, poseduje 2196 ha njiv in 1674 ha travnikov. Te površine so žitnica novomeške občine, zato tudi najpomembnejše za prehranbeno bilanco občine.

Z ureditvijo teh zemljišč bi predel postal bogatejši za 250 ha novih njivskih površin, ki bi jih vključili v prizadevanja za zagotavljanje več hrane.

Na teh zemljiščih, ki so po pedološki strukturi evtična rjava tla, rendzina, ogljena (travniška črnica), obrečna tla-hipoglena, bomo predvidoma opravili hidromelioracijska in agromelioracijska dela. Zaradi razdrobljenosti zemljiške posesti po bomo opravili tudi komasacijo zemljišč.

Investitor M-KZ Krka Novo mesto v tem letu pripravlja investicije za izvedbo del.

**Mercatorjev
mozaik**

Radgonski sejem – uspeh naših mesarjev

Na letošnjem jesenskem mednarodnem kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni je SOZD MERCATOR-KIT nastopal enotno. Dvajset članic sozda je na skupnem razstavnem prostoru prikazalo svoje kmetijske pridelke, mesne izdelke, vloženo zelenjavo in sadje, mleko in mlečne izdelke ter jajca. Tu je bila še paleta vin, benko in sladki greh, začimbe, olja, kruh, izdelki konditorske industrije ter zaščitna sredstva in izdelki domače obrti. Na posebnem razstavnem prostoru sta razstavljala INTERMERCATOR in AGROTEHNIKA, medtem ko je M-ZKZ Mozirje sodelovala s humusom BIOPED in kalifornijskimi rdečimi dežavniki v okviru SOZD TIMA.

Največji uspeh so imeli naši mesarji, ki so dobili za svoje izdelke kup odlikovanj.

M-Mesna industrija je prejela tri zlate medalje za blejsko govejo, lovsko jetrno pasteto v ovitku, Mercator suhi želodec. Pet srebrnih medalj so dobili za obarjeno bohinjko z vrtninami, hladetino delikates, šunko v omotu, pašteto v ovitku, bloško dimljeno. Dobila pa je tudi dve bronasti medalji za prešano svinjsko glavo in Mercator trajno salamo.

Le malce manjši kupček odličij je dobila M-TMI Postojna. Srebrno medaljo so si postojnski mesarji prislužili za košansko klobaso, kraško panceto in kraški šink ter bronasto medaljo za neverško obarjeno iz svinjskega mesa ter mortadelo Mercator.

Mercator-KZKG Mesoizdelki Škofja Loka pa je dobila zlato medaljo za stiško salamo, medaljo za zase-baso in bronasto medaljo za gorenjsko zaseko, vikend klobaso s sojo in domačo suho klobaso.

M-Krka Novo mesto je dobila srebrno medaljo za delikatesno želodec in bronasto za tirolsko in navadno klobaso. M-KGP Kočevje pa je dobila zlato medaljo za kmečko klobaso, srebrno za prekajeno govedino in šunko v črevu ter bronasto medaljo za tirolsko.

Dogajanje na »štantu« je popestril tudi igralec citer, ki je bil vključen v predstavitev kmečkega turizma v Zgornjesavinjski dolini. Bilo je opazno, da smo bili edini med velikimi sistemi, ki ni na ustrezen način poskrbel za svojo reklamo na pročelju razstavne dvorane, kjer smo pogrešali transparent in značilno Mercatorjevo zastavo. Foto: Andrej Dvoršak

Iz računalniških centrov

Od zamisli do računalniške obdelave

Če želimo računalniško obdelavo, mora v OZD najprej obstajati problem, ki ga delavci želijo računalniško obdelati. Dosedaj smo v Mercatorju reševali predvsem probleme s področja poslovnih evidenc – fakturiranje, osebne dohodke, osnovna sredstva, saldakonte, nabavo blaga, plačilni promet, razporejanje stroškov. Običajno predstavljajo ti problemi neko fazo v poslovnih evidencah OZD.

Za to fazo najprej izdelamo posnetek stanja pri uporabniku. Nato za izdelavo projekta, ki obsega organizacijsko in programsko zasnovano, določimo enega ali več delavcev, ki delajo na tem projektu.

Lotimo se pripravljani organizacije projekta. Tu podrobno proučimo vse delovne postopke ter analiziramo računalniško plat – vhod podatkov in izhod podatkov. Sledi programska priprava, ki obsega sestavo programov; ti v računalniku skrbijo za obdelavo vnešenih podatkov. Ta faza običajno traja dalj časa. Za kompleksne obdelave često porabimo več mesecev ali kar celo leto. Z uvedbo terminalov se je produktivnost programiranja povečala.

Ena od pomembnih faz je tudi testiranje programov. S testnimi podatki preizkušamo, ali

dajo programi pravilne končne rezultate. Kolikor celovitejša je obdelava, tolako obširnejše teste moramo opraviti. V tej fazi sodeluje tudi uporabnik, kajti le on v končni fazi odloča, če so rezultati zadovoljivi, ali pa je treba programe še popraviti.

Po končanem testiranju je projekt pripravljen za redne obdelave. Pričnemo uvajati prve uporabnike. Pogosto se v fazi, ko projekt izvajamo »v živo«, še pokažejo določene pomanjklivosti, ki jih moramo s popravljanjem programov še odpraviti.

Izhod testnih podatkov, kar je ena najbolj kočljivih stvari, ni nikoli tako reprezentančen, da bi zajel vse posebnosti, ki jih prinaša praksa.

Za vsa opravila so potrebni izvajalci, ki dobro poznajo poslovanje OZD in ki vedo za

možnosti in zahteve računalnika, ter dobri programerji. Zelo pomembni so še tisti, ki delajo v OZD na takih poslih, kakršne bomo prenesli na računalnik. Dobro sodelovanje s temi običajno rodi dober projekt, ki potem služi širokemu krogu uporabnikov.

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Kdo mora plačevati zamudne obresti po odloku o obrestni meri zamudnih obresti?

Zgoraj navedeni odlok je bil objavljen v Ur. l. SFRJ 19/82 in nato spremenjen v št. 40/83, 53/84, 15/85 in 32/85.

Po tem predpisu plačajo zamudne obresti po določeni obrestni meri, sedaj v višini 84%, tisti dolžnik, organizacija združenega dela ali druge organizacije in skupnosti, ki oprav-

ljajo gospodarsko dejavnost, ter imetniki obrti in drugi posamezniki, ki opravljajo kot registriran poklic kakšno gospodarsko dejavnost, če pravočasno ne poravnajo zapadlih denarnih obveznosti, ki izvirajo iz gospodarskih pogodb.

Za plačilo zamudnih obresti morata biti po citiranem odloku, izpolnjena dva pogoja, in to:

– da OZD ali druga organizacija ali skupnost oziroma posameznik opravljajo gospodarsko dejavnost;

– da gre za dospel denarno obveznost, ki izvira iz gospodarske pogodbe.

Da bi lahko ugotovili, kdo opravlja gospodarsko oziroma negospodarsko dejavnost je potrebno pogledati v določila »Odloka o določitvi gospodarskih in negospodarskih dejavnosti«, ki je bil objavljen v Ur. l. SFRJ št. 14/77 in spremenjen v 18/80, in v Odlok o enotni klasifikaciji dejavnosti, Ur. l. SFRJ št. 34/76.

Na podlagi določil Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD MERCATOR-KIT, n. sub. o., je delavski svet SOZD na 6. zasedanju, dne 12. septembra 1985, sprejel

PRAVILNIK O NAGRADI SOZD MERCATOR-KIT, n. sub. o.

1. člen

Nagrada SOZD MERCATOR-KIT, n.sub.o. (v nadaljnjem besedilu: nagrada SOZD MERCATOR) je priznanje za ustvarjalne in delovne dosežke organizacij združenega dela v SOZD MERCATOR-KIT, n.sub.o. (v nadaljnjem besedilu: SOZD), posameznih delavcev in kmetov na področju gospodarjenja in družbenopolitičnega delovanja.

2. člen

Nagrado SOZD MERCATOR lahko prejmejo organizacije združenega dela (v nadaljnjem besedilu: OZD) v SOZD za izjemne dosežke pri gospodarskem razvoju in napredku proizvodnje, kmetijstva, trgovine in storitev in razvoju dejavnosti, ki jih OZD opravljajo, za dosežke pri razvoju samoupravljanja in delegatskega sistema, posebej za vidno vlogo OZD v širšem okolju oziroma dejavnosti, za doseganje nadpovprečnih rezultatov v gospodarjenju, kakor tudi za posebne prispevke OZD pri uresničevanju zadev skupnega pomena.

Nagrado lahko prejmejo tudi delavci in kmetje iz OZD v SOZD za pomembne dosežke na področju inovacijskega, tehnološkega, proizvodnega in organizacijskega delovanja, delavci in kmetje, ki so vidno prispevali k urejanju medsebojnih odnosov v TOZD, delovni organizaciji, SOZD ter drugih oblikah samoupravnega in dohodkovnega povezovanja, delavci in kmetje, ki so dosegli visoko nadpovprečne delovne rezultate, kakor tudi delavci in kmetje,

ki so dosegli viden ugled in spoštovanje med ljudmi zaradi delovnih in osebnostnih vrlin ter družbenopolitične aktivnosti.

Nagrado lahko izjemoma prejmejo tudi fizične in pravne osebe zunaj SOZD kot priznanje za uspešno poslovno sodelovanje oziroma za prispevek k uresničevanju razvojnih usmeritev SOZD.

3. člen

Delavce, kmete in OZD, kandidate za nagrado SOZD MERCATOR, lahko predlagajo vse OZD v SOZD, družbenopolitične organizacije, samoupravni organi ter delavci in kmetje, ki združujejo delo v OZD v SOZD, v primeru posebej vidne vloge OZD v širšem okolju oziroma dejavnosti ter v primeru vidnega ugleda in spoštovanja med ljudmi pa tudi fizične in pravne osebe zunaj SOZD.

4. člen

Izbor med predlaganimi kandidati opravi odbor za dodelitev nagrad SOZD MERCATOR (v nadaljnjem besedilu: odbor) in določi predlog, o katerem odloča delavski svet SOZD.

Odbor ima predsednika in 6 članov, ki jih imenuje delavski svet SOZD na predlog koordinacijskega odbora sindikata SOZD, tako da je iz vsake dejavnosti v SOZD vsaj po en član. Mandat predsednika in članov odbora traja štiri leta in so lahko ponovno imenovani največ še za eno mandatno obdobje.

5. člen

Nagrado SOZD MERCATOR podeljuje delavski svet SOZD enkrat letno.

6. člen

Delavski svet SOZD podeli vsako leto največ tri nagrade za OZD in največ deset nagrad za delavce in kmete.

OZD prejmejo nagrado v obliki statue znaka »M«, plaketo in pisno utemeljitev.

Delavci in kmetje prejmejo denarno nagrado, katere višino določi delavski svet za vsako leto posebej, plaketo in pisno utemeljitev.

7. člen

Odbor opravlja zlasti naslednje naloge:

- opravi izbor med predlaganimi kandidati in pripravi predlog,
- pripravi pisne utemeljitve,
- sprejema poslovnik o svojem delu,
- pripravi cvelotni finančni načrt sredstev in ga predloži delavskemu svetu SOZD in KO sindikata SOZD,
- pripravi letni finančni obračun sredstev in ga predloži delavskemu svetu SOZD,
- predlaga višino denarne nagrade (letno),
- objavlja razpis in poziv za predlaganje kandidatov za nagrade,
- objavlja poročilo o svojem delu,
- imenuje tajnika odbora.

8. člen

Odbor dela na sejah. O poteku sej se vodi zapisnik.

Odbor je sklepčen, če je na seji navzočih več kot polovica njegovih članov., O predlogih za podelitev nagrad sklepa z najmanj dvotretjinsko večino glasov vseh članov, o drugih vprašanjih pa z navadno večino.

9. člen

Odbor predstavlja predsednik, ki sklicuje in vodi seje odbora. V primeru daljše odsotnosti predsednika odbora ali njegove odsotnosti na seji ga nadomešča najstarejši član odbora, ki je prisoten.

10. člen

Odbor objavi razpis za predlaganje kandidatov za nagrade. V razpisu je treba navesti: kdo lahko prejme nagrado SOZD MERCATOR, kdo lahko predlaga kandidate, kakšne podatke in obrazložitev mora predlagatelj poslati ter kam in do kdaj jih mora poslati.

Rok za sprejemanje predlogov mora trajati najmanj mesec dni, razpis pa mora biti objavljen najpozneje tri mesece pred podelitvijo.

11. člen

Predlog mora biti v skladu z določili tega pravilnika, izčrpno utemeljen in ustrezno dokumentiran. Vsebovati mora na-

tančne podatke o kandidatu oziroma OZD – kandidatu, s katerim je predlog utemeljen.

12. člen

Predloge, ki so prispeli v razpisnem roku obravnava odbor, opravi izbor, pripravi pisno utemeljitev in predlaga izbrane kandidate delavskemu svetu SOZD v podelitev.

13. člen

Sredstva za oblikovanje nagrad SOZD MERCATOR zagotavljajo OZD, združene v SOZD, kot posebna namenska združena sredstva. O uporabi teh sredstev predsednik odbora enkrat letno poroča delavskemu svetu SOZD.

14. člen

Strokovna, administrativna, finančna in druga tehnična dela za potrebe odbora opravlja delovna skupnost SOZD.

Odbor imenuje na predlog vodje delovne skupnosti SOZD tajnika odbora, ki se udeležuje sej odbora in skrbi za delovno povezavo med odborom in strokovnimi službami.

15. člen

Ta pravilnik začne veljati 8. dan po objavi v glasilu »Mercator«.

Predsednica delavskega sveta SOZD MERCATOR-KIT:
Mateja Fortič, i.r.
Krško, 12. septembra 1985

Sklepi delavskega sveta SOZD MERCATOR-KIT, ki se nanašajo na nagrado SOZD MERCATOR-KIT

- 4. zasedanje delavskega sveta SOZD – 6. junij 1985:**
- sprejeta pobuda in izhodišča za oblikovanje nagrade SOZD MERCATOR-KIT;
- 6. zasedanje delavskega sveta SOZD – 12. september 1985:**
- sprejet sklep o oblikovanju nagrade SOZD MERCATOR-KIT,
 - sprejet Pravilnik o nagradi SOZD MERCATOR-KIT,
 - nagrada SOZD MERCATOR-KIT se prvič podeli v letu 1986,
 - koordinacijski odbor sindikata SOZD in strokovne službe delovne skupnosti SOZD so dolžne zagotoviti konstituiranje odbora za dodelitev nagrade do konca leta 1985,
 - razpis za predlaganje kandidatov mora biti objavljen v glasilu »Mercator« najkasneje v aprilu 1986.

Milijoni sladolediv M-Ljubljanskih mlekarn

Andrej Dvoršak

Naravne sestavine za boljši okus

Smersline mlečne inu od sadja jedi so današnji dan zlo navadne; noben posebn god bres njih ne mine. So pa drage, če se per kafeterjih kupujejo; tedaj je bolši nauk dati, kako se znajo doma narediti... je zapisal Valentin Vodnik v prvih slovenskih »Kuharskih bukvah« leta 1799, torej dvajset let preden je gospa Dolly Madison (žena četrtega predsednika ZDA) s sladoledom postregla gostom v Beli hiši. Sicer pa je sladoleod stara iznajdba, ki so jo menda poznali že v antiki.

Kajpak se je osvežilna jed kasneje razvijala in spretni kafeterji (kavarnarji) ter slaščičarji so ji skozi stoletja spreminjali okus, ki je vedno prilagojen potrošnikom. Zato tudi ližemo v različnih deželah različne sladolede. Mediteranski narodi imajo rajši take, ki temelje na vodi in jim pravimo deserti, medtem ko si severnjaki in sladokusci že bolj poln okus, ki ga lahko dasta le dobro mleko in smetana.

»Prvi je uvedel javno prodajo in nekakšen industrijski način proizvodnje sladoleda Italijan Carlo Gatti leta 1860 v Londonu. S segrevanjem mleka in jajc je dobil želatinasto zmes, ki jo je zamrzoval v lončeni posodi, obdani z ledom in soljo. Lončno posodo je vrtel v ledu, vse dokler ni zmes v njej zamrznila. Da smo mi tako kmalu spoznali sladoleod, gre zahvala našim sosedom – Italijanom, ki so ga ponesli po vsej Evropi, vse do Anglije in nato še v Ameriko,« pravi dipl. ing. Maja Otrin, tehnologinja v sladoleodarni Mercator-Ljubljanskih mlekarn, ki je pripravila tudi recepte (doslej 32) za vse sladolede, ki jih danes ta proizvajalec ponuja trgu.

»Pri nas smo začeli industrijsko izdelovati sladoleod leta 1958 in smo bili prvi v državi, danes pa je v Jugoslaviji že osem proizvajalcev industrijskega sladoleda...«

Naša sogovornica niza podatke, recepte, govori o tehnologiji, a vse to navaden Zemljan komaj razume. Prvič slišim, da je sladoleod hrana, ki ima zelo pomembno mesto v prehrani mnogih narodov, zlasti Američanov, ki so največji svetovni potrošniki in proizvajalci zmrzlin, kot je sladolede imenoval naš pesnik. Mož je imel pretanjen čut za jezik in če bi se njegova skovanka obdržala, bi bilo danes manj zmede pri teh sladkih, zmrznjenih jedeh. Samo Američani ločijo kakšen duca in pol sladolediv in celo v M-Ljubljanskih mlekarnah proizvajajo pet vrst zmrzlin. Prva, ki temelji na mleku in vsebuje osem odstotkov mlečne tolšče, se imenuje krem sladoleod, druga je bolj osvežujoča in ima le 2,5 odstotka mlečna tolšče; tretji, ki ki pravijo desert (njena osnova je voda), je bolj priljubljena pri obmorskih narodih, zlasti v vročih mesecih, četrta je zmrznjena, stepena, pasterezirana smetana s sladkorjem, ki ima 20 odstotkov mlečne maščobe, peta je mlečni desert (kornet »disko«), kjer je mlečna maščoba zamenjana z rastlinsko...

V M-Ljubljanskih mlekarnah je razmerje med proizvodnjo krem sladolediv in desertov 92 proti 8, medtem ko je razmerje pri ostalih jugoslovanskih proizvajalcih ravno obratno.

Slovenci, smo kljub temu, da pojemo med jugslovanskimi narodi največ sladolediv, še vedno daleč za Američani. Vsak Američan letno pospravi okoli 30 kilogramov zmrzlin, mi pa le nekaj več kot en kilogram. Temu primerne so tudi proizvodne zmogljivosti. V ZDA imajo več kot 11.000 večjih sladolediv, pri nas pa samo eno. Lju-

nova je voda, pa vsebujejo razno sadje oziroma njegove izvlečke ter aromo in kislino. Vsekakor so deserti bolj donosni za slaščičarne, ker je njihova izdelava cenejša in manj zahtevna.

Prednost industrijskih sladolediv M-Ljubljanskih mlekarn je, da vsebujejo naravne barve in vonje, razen tega pa jim lahko popolnoma zaupamo glede higiene pri proizvodnji in trajne kakovosti.

»Za naše mlečne sladolede je značilno, da jih napihnemo z

bitelji sladolediv pravijo, da je mlečni Sladoleod M-Ljubljanskih mlekarn ob zagrebškem najbolj kakovosten tovrstni proizvod na našem tržišču.

No, tudi tu bi lahko imeli pomisleke, ker so zaradi takšnih in drugačnih vzrokov zmanjšali

Iz proizvodnje sladolediv. Foto: A. Dvoršak

vsebnost mlečne tolšče na 8 odstotkov, medtem ko v razviti državi za mlečni oziroma krem sladoleod priznajo le tisto zmrzlino, ki vsebuje nad deset odstotkov mlečne tolšče. Pri nas je je manj zaradi tega, ker je mlečne maščobe manj že v oddanem mleku, posledica tega pa je pomanjkanje smetane in masla.

Razen nje so v sladoledu še mleko, smetana, sladkor in dodatek za okus (sadje, vanilija, čokolada). Desert, katerih os-

zrakom za 120 odstotkov. To pomeni, da iz enega litra sladoleodne mase dobimo malo več kot dva litra sladolediv. Zato se sladoleod vedno prodaja na kilogram, saj bi se njegov volumen lahko močno spreminjal. Zaradi značilnih mehurčkov v sladoledu je ta sladoleod bolj »topel«, vsaj tak okus imamo, ko ga jemo. Zasebniki – slaščičarji, ga napihnejo le do 30 odstotkov, ker imajo manjše stroje,« pove tehnologinja Otrina.

Mercator
v Ljubljani

Na vprašanje, kako si najlaže pokvarimo želodec s sladoledom, nam je odgovorila: »Sladoleod je skoraj vedno prvi »krivec« za naše prebavne težave, ker je pač na slabem glasu. K temu so precej pripomogli nevisti slaščičarji, ki ne skrbijo za higieno! Industrijski sladoleod doživi najmanj dva podrobna pregleda, preden gre v prodajo. Zdravemu človeku v zmrznjenih količinah ne škodi, saj se na poti do želodca ogreje na deset stopinj Celzija. Probleme bo imel tisti, ki bo po zaužitju sladolediva popil kozarec ali dva vode.

Sladoleod je hrana

V resnici sladoleod ljudem koristi, kajti sladoleod je hrana! Sto gramov sladolediva z 8 odstotki mlečne tolšče ima 217 kalorij; sladoleod za diabetike, ki ga izdelujemo, ima le 90 do 110 kalorij. Sladoleod vsebuje 3 do 4 krat več mlečne maščobe in 12 do 16 odstotkov več beljakovin kot mleko. Ima štirikrat več ogljikovih hidratov, laktoze oziroma mlečnega sladkorja, ki je »gradbeni element« možganskih celic – cerebrosidov. Tu sta še minerala kalcij in fosfor ter vitamina A in B-2... Vendar pozor – vse to je le v mlečnem sladoledu, v desertih je le voda, ki je sicer prijetna za osvežitev, ni pa hrana.

Zanimivo je, da se pri nas začne povpraševanje po večjih količinah sladolediva šele aprila, konča pa že konec oktobra. Preko zime ga skoraj ni na naših jedilnikih, kot je, denimo v ZDA, in na Japonskem. Zato tudi proizvodnja zelo niha.

V M-Ljubljanskih mlekarnah ga pozimi naredo dnevno le 4 tone, v poletnih mesecih pa kar 24 ton, a ga je še premalo za vsa naročila. Prodajajo ga po vsej Sloveniji, Istri, Kvarnerju, Srednji Dalmaciji, okoli Sarajeva in Drvente, v Osijeku, No-

vem Sadu, Beogradu in Timoški Krajini.

Da bi zadostili povpraševanju, morajo spomladi pripraviti zalogo. V Hladilnici v Zalogu imajo stalno v zakupu 2.500 ton hladilniških zmogljivosti in pred sezono je tu in v drugih hladilnicah že pripravljenih od 6 do 7 milijonov kosov sladolediv in desertov, kar le delno zadostuje, da ga med poletjem ne zmanjka. Sicer pa se pravilno shranjen sladoleod kar dolgo obdrži. Edino, česar ne prenese, je nihanje temperature. To povzroči tvorbo kristalov in ko »ugriznemo« v tak nepravilno shranjen sladoleod, imamo občutek, kot bi bila v njem mivka. Angleži pravijo, da in »peščen okus« (sand taste).

Ker pa tudi pri nas zadnja leta potrošnja mlečnega sladolediva in desertov vse bolj narašča (mnogi so že ugotovili, da je mogoče s sladoledom in prelivom Sladki greh pričarati imenitno torto), imajo v M-Ljubljanskih mlekarnah polno novih načrtov. Poleg sladolediva za diabetike, ki ga stalno prodajajo v Maksimarketu in Bombonieri v Kliničnem centru, že vsa leta polnijo 4-litrske čebričke in banjice, ki jih dobavljajo gostinskimi obratom oziroma jih potrošniki lahko kupijo pri njih na Tolstojevi cesti. Pred kratkim so na trg poslali dva nova deserta z okusom tropskega sadja in višnje. Da jih v trgovinah niso mogli kupiti že prej, je kriv jugoslovanski monopolist, Tipoplastika iz Gornjega Milanovca, ki edina v državi izdeluje ustrezno embalažo in zanjo, kot je postal že običaj, zahteva devizno soudeležbo.

V M-Ljubljanskih mlekarnah so ugotovili, da je ta soudeležba višja, kot je cena italijanske – uvožene embalaže. Zato so se dogovorili s tujim – cenejšim partnerjem, da jim to naredi.

Ob koncu razgovora smo izvedeli, da bodo v M-Ljubljanskih mlekarnah kmalu usposobili razvojni laboratorij, ki bo še bolj sledil zahtevam trga in nam omogočil, da bomo spoznali raznovrstnejše zmrzline ter se morda le spremenili v sladokusce, ki si zažele okusne mrzle poslastice tudi pozimi, ne le poleti.

M-Ljubljanske mlekarn

Mister Ši Ži iz M-Ljubljanskih mlekarn

Pravijo, da je vsak peti zemljan Kitajec. Hodim po svetu, pa nimam tega občutka. V to resnico bi me lažje prepričali v M-Ljubljanskih mlekarn, kjer imajo enega »za vzorec«. Profesor agronomije in veterine iz Jang Chu-ja je tu na dveletni praksi. Skušša prodreti v skrivnosti našega mlekarnstva, pri čemer mu pomaga mentorica Maja Otrin.

Kot mi je povedal – razen v angleščini – je na Kitajskem v kitajščini se sporazumeva tudi mleko zelo dragocena pijača,

Maja Otrin in Xie Jizhi

tako rekoč zdravilo. Sveže mleko lahko dobe le matere za dojenčke, in še to le na recept. Drugače pa uporabljajo mleko v prahu, kateremu je dodanega nekoliko sladkorja.

Liter mleka v prahu brez sladkorja stane 3 yuane, s sladkorjem pa 2,7 yuana, medtem ko stane kilogram sladkorja le 0,8 yuana. En yuan je bil konec lanskega leta vreden uradno 70 dinarjev, sedaj je nabrž že več. Plača tovariša Xie Jizhija (izgovor: Ši Žija) je bila 100 yuanov. Mismogrede, kolo stane na Kitajskem 150 yuanov.

Tovariš Xie pravi, da se tehnologija predelave mleka zelo razlikuje od naše in da šele v zadnjem času uvajajo sodobnejšo, večinoma kupljeno na Danskem.

Prav tako ne poznajo tako velikih posestev kot so naša, kaj šele, da bi imeli tako velike črede molznic. Krav imajo

zelo malo in največja mlekarna An Da severno od Pekinga zbere dnevno komaj 200.000 litrov mleka, večinoma pa zberejo mlekarnice komaj po nekaj tisoč, medtem ko M-Ljubljanske mlekarnice dnevno pretočijo okoli 300.000 litrov mleka. V Šangaju lahko le 8 odstotkov prebivalcev dnevno poskusi mleko, saj je poraba racionalizirana oziroma ga dobe le na recept. Po njegovih besedah, če se ni zmotil (vprašal sem ga dvakrat) ima vesoljna Kitajska le 800.000 krav, kar je na milijardo prebivalcev, kot pljunek v morje. Zato morajo mleko uvažati. Imajo ambicije in želje.

Če lahko sodimo po prizadevnosti našega gosta bodo cilje, ki so si jih zastavili, tudi kmalu dosegli. Pri tem pa bo sodeloval s svojimi izkušnjami, ki si jih je pridobil pri nas, tudi Mister Ši, kot ga kličejo delavci M-Ljubljanskih mlekarn.

Large crossword puzzle grid with various words and clues in Slovenian. Includes a central logo of Goriška Brda Dobrovo.

Nagradna križanka št. 6

Nagradno križanko št. 6 pravilno rešite in z izpolnjenim kuponom v ovojnici pošljite na naslov Mercator - Studio za ekonomsko propagando, Ljubljana, Breg 22, najpozneje do 16. 9. 1985. Na ovojnico obvezno pripišite Nagradna križanka št. 6. Med pravilnimi rešitvami jih bomo izžrebali pet, ki bodo dobili nagrade, prispevek Goriških Brd z Dobrove in Studio za EP.

Maja Hočevar

Rešitev nagradne križanke št. 5

Grid for crossword puzzle solution of issue 5, with words filled in.

Izid žrebanja nagradne križanke št. 5

Do 1. 8. 1985 smo prejeli le 225 pravih rešitev nagradne križanke. Med temi smo izžrebali tri nagrajence, ki prejmejo nagrade našega gosta Ilirije Vedrog iz Ljubljane. Izžrebanci prejmejo nagrade v Mercator-Studio za ekonomsko propagando, Breg 22, Ljubljana. Nagrade Ilirije Vedrog prejmejo:

1. Franc Zamuda, Mercator - Zarja Ormož, poslovalnica Oprema, Kolodvorska 2, 62270 Ormož,
2. Frančiška Merhar, Mercator - Rožnik, TOZD Jelka, Šeškova 52, 61310 Ribnica,
3. Zdenka Bevc, M-Mednarodna trgovina, TOZD Stoklo, Titova 36, 61000 Ljubljana.

V dneh, ko je trajal Zagrebški velesojem, so bile na štandu MERCATOR-KIT na informacijskem pultu najdena očala z dioptrijo. Če je bil »pozabljivec« kdo od naših bralcev, mu sporočamo, da jih lahko prevzame v Studiu ekonomske propagande, Ljubljana, Breg 22, tel. (061) 224-943.

Maja Hočevar

Kupon za pošiljanje križanke

Ime in priimek _____

Točen naslov delovnega mesta (DO ali TOZD, mesto in ulica) _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno pripišite »Nagradna križanka«, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bodo upoštevani.

200 največjih
Andrej Dvoržak

Mercator med prvimi

Kot vsako leto, je tudi letos Ekonomska politika iz Beograda objavila podatke o največjih organizacijah združenega dela v Jugoslaviji. Med njimi je tudi SOZD MERCATOR-KIT.

Osnovo za formiranje rang liste so predstavljali zaključni računi za leto 1984, ki jih zbira SDK. Organizacije združenega dela so razporejene glede na dejavnost, ki jo opravljajo, če pa opravljajo več dejavnosti, so prikazane v tisti, v kateri ustvarijo največji del skupnega prihodka.

Naš SOZD je najprej prikazan v preglednici »60 največjih organizacij s področja trgovine in gostinstva«. V tej preglednici smo na 6. mestu, torej smo se povzpeli za 4 mesta glede na leto poprej. Po podatkih EP smo imeli 154.828.761 dinarjev skupnega prihodka, dohodek povečan za amortizacijo pa je bil 22.202.701 dinarjev. Glede na to kategorijo smo celo na tretjem mestu, lani na petem. Imeli pa smo 19.431 zaposlenih.

Na isti rang listi je na prvem mestu SOZD Jupopetrol, na drugem Poslovna skupnost INEX, oba iz Beograda, na tretjem UPI iz Sarajeva, na četrtem pa DO Petrol Ljubljana. Od slovenskih organizacij je za nami najuspešnejša ABC Pomurka na 11. mestu, lani na devetem glede na celotni prihodek, oziroma na sedmem (lani na 8.) glede na dohodek, povečan za amortizacijo. SOZD Emona je na štirinajstem oziroma osmem mestu, SOZD TIMA na šestnajstem oziroma devetem itd.

V naslednji preglednici je razvrščenih 441 organizacij združenega dela, ki so ustvarile v letu 1984 nad pet milijard dinarjev skupnega prihodka.

Tudi v tej preglednici je SOZD MERCATOR-KIT na visokem 15. mestu. Lani je bil na 29. glede na skupni prihodek. Še višje pa smo uvrščeni glede na dohodek, povečan za amortizacijo, na trinajsto mesto, enako kot lani. V tej preglednici je na prvem mestu INA Zagreb, od slovenskih organizacij združenega dela pa je pred nami le DO Petrol Ljubljana, na 12. oziroma 19. mestu. Sledi nam SOZD Iskra na 19. oziroma devetem mestu, od sorodnih organizacij pa se nam še najbolj približuje ABC Pomurka na 32. oziroma 72. mestu, medtem ko je emona na 46. oziroma 73. mestu, glede na celotni prihodek oziroma na dohodek, povečan za amortizacijo.

Akcije korša

Ljubljana Sukovič, M-Standard Novo mesto

Mercatorjeva zastava na Triglavu

Kar 64 udeležencev se je v soboto, 24. avgusta letos zbralo pred stavbo DS SOZD na Emonski 8 v Ljubljani. Akcija korša je uspela. Planinci Mercatorja so se odzvali vabilu in se odločili, da pod zastavo M osvojijo našega najvišjega gorskega očaka – 2863 m visoki Triglav.

Zbrali smo se iz vseh krajev Slovenije: Primorci, Dolenjci, Notranjci, Stajerci, Gorenjci in Ljubljanačani. Pisana množica navdušenih planincev se je vsula iz avtobusov v Vratih, od koder smo vzeli pot pod noge in se zagrizli v strmice. Hodili smo v senci severne triglavske stene, da nam dopoldansko sonce ni grozilo z vročino, a se je vseeno bolj in bolj oglašala žejja, kolikor bolj smo se vzpenjali v višino.

Za nami so bili prvi klini in doiga vrsta naših planincev se je razvlekla. Matjaž, Bogdan, Janez in Jani,

Če podrobneje pogledamo preglednico 60 največjih ozdov trgovine in gostinstva, vidimo, da jih je kar 28 s področja trgovine na debelo, 19 s področja trgovine na drobno, 13 s področja zunanje trgovine. Kar 22 od skupno 60 organizacij je iz SR Srbije z obema pokrajinama, 15 s Hrvaške, 14 iz SR Slovenije, 6 iz SR BiH, dve iz SR Makedonije in ena iz SR Črne gore.

Glede na obliko združevanja je 29 delovnih organizacij, 30 je sozdov in ena poslovna skupnost.

Teh 60 ozdov je ustvarilo kar 47 odstotkov (leta 1984 45 odstotkov) celotnega prihodka v tej dejavnosti. Razpon med največjim skupnim prihodkom in najmanjšim skupnim prihodkom se giblje med 315.374 milijoni dinarjev pri Jugopetrolu, do 22.116 milijonov dinarjev pri SOZD Veleprometu.

Če pogledamo drugo kategorijo, zajeto v predelnici, dohodek povečan za amortizacijo, lahko ugotovimo, da je omenjenih 60 organizacij ustvarilo lani 44 odstotkov od skupnega dohodka vseh organizacij s tega področja. Zanimiv je še podatek, da je bilo v teh 60 organizacijah zaposlenih skupno 328.000 delavcev, kar je skupno 38 odstotkov zaposlenih v dejavnosti. Le deset organizacij pa zaposluje več kot 10.000 delavcev in osem manj kot 1.000 delavcev. Največji je SOZD UPI iz Sarajeva s 35.870 delavci, najmanjši pa »Hempro« Beograd s samo 366 delavci.

Razčlenitev naslednje tabele, 441 organizacij s skupnim prihodkom nad pet milijard dinarjev, pokaže, da jih je kar 197 s področja industrije in rudarstva, 131 s področja trgovine in gostinstva, 45 je kmetijskih organizacij, je s področja kmetijstva, gozdarstva in vodnega gospodarstva, 41 je gradbenih organizacij in 27 organizacij je s področja transporta. Največ jih je iz SR Srbije – 121, iz SR Slovenije, ki je za SR Hrvaško na tretjem mestu, pa jih je 80.

Te organizacije so lani ustvarile 76 odstotkov celotnega prihodka vsega jugoslovanskega gospodarstva in 69 odstotkov dohodka povečanega za amortizacijo.

naši štiri vodniki, so skrbeli za varno hojo in nudili prvo pomoč vsem, ki so jo potrebovali. Po triurni hoji smo se ustavili ob studencu, ki pa je komaj še malo kapljal. Žejni in dokaj utrujeni smo se postavili v vrsto za vodo in se malo podprli za nadaljnji vzpon do doma na Kredarici.

Po približno še eni uri hoje smo končno dospeli do cilja, predvidenega za prvi dan. V Domu na Kredarici, kjer se je že gnetla precejšnja množica planincev. Bilo je smeha in veselja do poznih večernih ur. Dom je bil nabit z ljubitelji gora in

Dragi majhni, večji in še večji bralci Mercatorjevega glasila!
Tole vam ponujamo danes, prvič, na vaši strani. Sodelavec Brane Šalamon je zavihtel čopič in pred vami je Mercatorček (še vedno nima kakšnega fantovskega imena, izberite mu ga!)
Vam je všeč? Tudi če vam ni, nam to pogumno napišite; to in vse ostalo, za kar se vam zdi, da bi morali vedeti v uredništvu.
Čao-bav!
Meta

Zakletev s smehom
O, razsmejte se, smejavci!
O, zasmejte se, smejavci!
Ki se smejejo z mehovi, ki se smečkajo smejava!
O, zasmejte se smejava!
O, smejišč prenasmejanih, smeh nasmešenih smejavcev!
O, izsmej se, razsmejanko, Smech nadsmešnih smečnikov!
Nasmejanko, nasmejanko, nasmej, obsmej, smešniki, smešniki, smejavčniki, smejavčniki,
O, razsmejte se, smejavci,
O, zasmejte se, smejavci!
(V. Hlebnikov, 1910)

Razvijanje Mercatorjeve zastave ob Aljaževem stolpu. Foto Ljuba Sukovič

zato je bilo tudi spanje v taki stiski prav zabavno.

Še pred sončnim vzhodom so nas vodniki spravili pokonci, da se pripravimo za vzpon na vrh Triglava in res smo kmalu krenili. Ko smo lezli na Mali Triglav, se je sonce komaj kazalo in zaspano lezlo izza Kredarice, nato pa nas je ogrevalo na poti proti vrhu. Vso njegovo toploto je žal kmalu pobral veter, ki je kar močno pihal z naše leve strani. Nahrbtnike smo pustili na Malem Triglavu in se osvobodili njihove teže, povzpeli po zadnjih klinih do stolpa na vrhu Triglava. Kakšno zmagooslavje in kakšno lepoto smo uživali ob pogledu z najvišjega vrha!

Da ta pomembni dogodek ne bi bil pozabljen, smo ga ovekovečili na film, sledil pa je še obvezni ceremonial »krst« tistih, ki so prvič stali na Triglavu. Za nami so že kar v kolonah prihajali drugi planinci, za-

to smo se morali kar kmalu pripraviti za sestop, ki pa je od nas terjal spretnost ob srečevanjih z navzgor prihajajočimi planinci. Spotoma smo pobrali nahrbtnike in se spuстили proti Planiki. Otroke sta Bogdan in Janez varno spremljala v navezi, vse dokler nismo prišli iz bolj nevarnih predelov pogorja.

Pri planinskem domu Planika smo si malce odpočili, se odžejali in se nato kar hitro spustili v dolino, kjer smo se ustavili v Vodnikovi koči. Pot nas je že zdelala, zato smo si privoščili malo daljši počitek in kosilo – seveda v planinskem slogu. Medtem se je nebo pooblačilo, zato smo krenili na zadnji, najdaljši del poti proti Rudnemu polju in naprej do Pokljuke, kamor sta nas prišla iskav avtobusa.

Tako smo uspešno zaključili naše osvajanje Triglava, pozabili na težave na poti in se, kot del naše velike družine Mercatorja, poslovlili z že-

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd MERCATOR-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD MERCATOR-KIT. Uredništvo: Kardeljeva 17, 61000 Ljubljana. Telefon: 215-173.

Ureja uredniški odbor v sestavi: Kristina Antolič, Marko Bokal, Marko Glažar, Jože Kirm, Meta Malus, Sergej Paternost, Alenka Por, Ljuba Sukovič in Mirko Vapotič.

Odgovorni urednik: Jaro novak Novinar: Andrej Dvoržak Tehnično uredil: Matjaž Marinček Tiska ČGP Delo Ljubljana Glasilo prejemajo delavci, združeni kmetje, učenci in upokojenci sozda MERCATOR-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 16.000 izvodov. Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Ijo, da se prihodnje leto spet srečamo v hribih. Pa naj zaključim s prisrčnim vabljenjem, da bi nas bilo drugo leto še več ter da bi se med našimi delavci spletlo še več novih znanstev in prijateljstev.